(ZEITUNGSDRUCKSACI

Рік II. ч. 6. (162) Понеділок 13. січня 1941. Ціна 30 сот.

…ські ВІСТІ

Щоденник, крім неділь і свят

РЕДАКЦІЯ:
Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81
АДМІНІСТРАЦІЯ:
Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.
Verwaltung; Reichsstrasse 34.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Німеччина переможе

ПЕСИМІЗМ АНҐЛІЙСЬКИХДИПЛЬОМАТІВ.

Женева, 11. І. — Новий анґлійський міністр закордонних справ Іден почав своє урядування від цього, що вислав запити до всіх анґлійських дипльоматів заграницею, що вони думають про воєнне положення. Як подає американська пресова аґенція „Юнайтид Прес" відповідь, що її дали анґлійські закордонні дипльомати майже однозгідна. Вони думають, що коли Німеччина хоче перемогти, вона мусить зміцнити летунські налети та дії підводних човнів. Анґлійські дипльомати висловили погляд, що незабаром треба очікувати цього зміцнення німецьких налетів й атак. Хоч кореспондент „Юнайтид Прес" не в силі вже нічого більше подати, то одно певне: анґлійські дипльомати дивляться дуже чорно на положення Анґлії. Вони навіть не згадують про можливість анґлійської перемоги й всеціло заняті міркуваннями, коли — на їх думку — можлива німецька перемога. Іншими словами анґлійські дипльомати сказали Іденові, що взагалі навіть не ма що говорити про якусь перемогу Анґлії та що шлях німецької перемоги вже цілком ясно зазначений.

Ніппонці проти анґлійського насильства

ТОКІО. — Перед кількома днями анґлійці затримали та ограбили 7-ох ніппонців, що їхали літаком зі Злучених Держав до Европи. Остаточною метою їх поїздки була Німеччина. Підчас зупинки літака на Бермудах анґлійці затримали ніппонців та позабирали їм пашпорти, папери та всі гроші. Нічого не помогли енерґійні протести. Анґлійці заявили, що забирають гроші, щоби вони не попали у ворожі руки. Коли ж пограбовані ніппонці прибули до Лісабону, повідомили про все ніппонського посла в Портуґалії, який занявся цією справою. На першу вістку про це нове анґлійське насильство вся ніппонська преса спалахнула вогнем величезного обурення.

Щоденник „Йоміюрі Шімбун" називає інцидент на Бермудах піратством. Таксамо „Токіо Асагі Шімбун" пише про інцидент на Бермудах як про піратство. У звязку з тим представник інформаційного бюра при ніппонському кабінеті заявив, що Ніппон не признає британської системи примусової перевірки документів усіх невтральних кораблів. Ніппон дальше піддержує свій протест у звязку з недавним затриманням у Дербені ніппонського корабля „Кванто Мару".

Ніппонська пресова аґенція Домеї повідомляє, що мін. зак. справ Матсуока попросив до міністерства закордонних справ анґлійського амбасадора Крейджі. Підчас розмови з ним Матсуока склав з приводу останньої події на Бермудах гострий протест та заявив, що засоби, що їх вжила анґлійська влада це зловживання правом війни та протизаконний вчинок, що дошкульно нарушує права громадян невтральної держави, що нею є Ніппон.

Як в останній хвилині повідомляє Домеї ніппонський уряд уже засадничо рішився відповісти на всі анґлійські потоптання прав ніппонських громадян відповідними засобами відплати. Ніппонський уряд думає, що дотеперішні нарушування права ніппонських громадян це безумовне нарушення міжнародного права у відношенні до Ніппону як невтральної держави.

Страх Полудневої Америки перед Злученими Державами

НЮ ЙОРК, 11. І. — На сторінках „П. М." стверджує Бое, що держави Полудневої Америки більше бояться Північної Америки ніж держав осі. Історія взаємин Північної Америки супроти Полудневої переповнена приміром наїздів, господарської окупації, займанщин територій, збройних інтервенцій і дипльоматичного натиску. Американські пляни у справі здобуття Мексику, країв над Караїбським морем і Латинської Америки не є вже нині ніякою тайною. І тепер добре поінформовані американці не криються зовсім зі своїм бажанням піддати Полудневу Америку під зверхність Злучених Держав.

Осяги італ. підводних човнів

Рим, 11. І. — „Джорнале д'Італія" подає, що італійські підводні човни затопили від 10. VI. до 31. XII. 1940 р. 14 воєнних кораблів, 5 підводних човнів і 31 торговельних пароплавів, загальної місткости 350.000 тон. Крім того зістрілили 3 ворожі літаки. Якщо до цих цифр додати втрати, що їх завдало ворожим кораблям італійське летунство, то не можна сумніватися в остаточну перемогу — пише цей італійський півурядовий часопис.

За один український моноліт

Релігійні й національні ідеали були в історії народів та є ще й у сучасності головними рушіями збірного людського життя; є підложжям ідеалістичного світогляду. Раса і нація, їх історичний розвій і теперішні потреби дали почин до великого руху серед німецького народу, що довів до створення сучасної Великої Німеччини. Але й поза її граніцями ті ідеї знайшли відгомін уже у кількох державах в Европі, хоча перебудову суспільности й держави перевели там з увагою на окремі власні питоменності.

З двох рушіїв — релігійного і національного характеру — перше місце сьогодні займає національний рушій, бо релігійний має найчастіше доволі сильну космополітичну закраску. Національні ідеали лучать в одно людей різних релігійних громад, — інакше, як це було в середновіччі та в перших віках новочасної історії, коли релігійна спільнота цементувала в одну цілість людей і народи різного походження, не лише мовного і культурного, але й расового. Сучасність знає цілий ряд народів в Европі, що не мають одного спільного віроісповідання, та яких члени належать до двох або й більше віроісповідань. Клясичним прикладом великий німецький нарід, розділений на конфесійні табори — протестантський і католицький — які не шкодять однастайности нації. Віроісповідну мозаїку бачимо дальше і серед сербо-хорватів (православні, римо-католики й мусулмани), мадярів (римо-католики, протестанти й греко-католики), румунів (православні й греко-католики) і білорусинів (православні і римо-католики). Віроісповідні різниці при зрості і зміцненні національної свідомости не є вже сьогодні більше перешкодою для створення одного національного моноліту і до проводу нації приходять там люди без огляду на їх конфесійну приналежність.

І українська нація не є віроісповідно однородна. Поминаючи розмірно незначне число евангеликів та різних сектантів, що в житті нашої нації не грали ніякої видної ролі та є здебільша проминаючим явищем — маємо у себе три головні віроісповідні ґрупи: православну, греко-католицьку і римо-католицьку. Обі перші мають — так мовити — право громадянства. Перша своєю історією і своєю масою, бо до православя причисляється около три четвертини українського народу, що до світової війни замешкували українські етноґрафічні землі колишньої царської Росії та північну й західну Буковину в Австрії. Друга ґрупа — греко-католицька, якої члени мешкали в Галичині й у північно-західній частині Угорщини та яка в Галичині відома з того, що прийнявши сутонаціональний характер — відограла провідну ролю в національному відродженні Галичини. Цієї ролі не мало зовсім православне духовенство у православній церкві на українських землях колишньої царської Росії, де провід Православної Церкви до кінця був виключно в

московських руках, а саме Православна Церква з II духовенством були найсильнішим засобом обмосковлювання українського народу.

Так уже сталося, що світ привик ділити нас у віроісповідній ділянці тільки на дві віроісповідні групи — чисельно більшу православну й меншу греко-католицьку. Про третю нашу віроісповідну ґрупу, чисельно найменшу, але всеж числом зовсім поважну, з іменно про українську римо-католицьку віроісповідну ґрупу, чужий світ майже не знав і лише дуже мало хто з дослідувачів демографії і статистики пригадував і цю віроісповідну ґрупу. Що більше, і ті з православних українців, що торкнулися національної статистики, зправила у своїх писаннях або легковажили цю групу і про неї не згадували цілковито, а якщо й згадували, то тільки мимоходом, не привязуючи до неї ніякої більшої ваги. Найчастіше згадували про неї при нагоді обговорювання національного питання Холмщини й Підляшшя, у звязку з питанням „упорствуючих", що після примусового введення православ замість урядово скасованої унії в 1875 р., не хотіли пристати на казьонне православя і після проголошення т. зв. толеранційного указу в 1905 р., масово перейшли на римо-католицизм та з часом опинилися у польському національному таборі. Це є болюче для нас і досі не розвязане питання так званих калакутів. Вони сьогодні всі в границях Генерального Губернаторства. Це питання нелегке до практичної розвязки, бо процес польщення пішов там доволі далеко. Нема там цілковито власної автохтонної інтеліґенції та найважніше — воююче польське римо-католицьке духовенство, вороже до українства, і буде ще великою перепоною в поворотї калакутів в активні українські ряди, бо до православя не виказують вони ніякої симпатії і до нього ледви чи коли зможуть вернутися. А число тих калакутів дуже поважне, бо в 1905 р. було їх коло 200.000.

Калакути покищо у нас національно зовсім пасивні і не творили та ще й тепер не творять ніякої активної позиції в національному біляксі. Їх треба б національно щойно реґенерувати. Чи така реґенерація вдасться та оскільки, це ще питання майбутности.

Але маємо другу кількакратно численнішу ґрупу римо-католиків, якої число в цілій українській нації доходить до двох міліонів — у самій Західній Україні було їх понад один міліон. Це так звані латинники. Вони мовою, ношею і побутом не різняться цілковито від решти українського окруження, від якого різняться тільки одним — що є римо-католиками. Є це майже виключ. но селяни - хлібороби, виїмково й мешканці менших міст та містечок. Скупчені вони головно на теренах, що були колись предметом найінтенсивнішої кольонізації українських земель в часах історичної Польщі.

Більшість тих латинників є безсумніву нащадками ще за історичної Польщі зукраїнізованих польських кольоністів селян, на що вказують родинні назвиська, але здебільша це споконвіку український етнічний елемент, що його перетягнули на латинство при допомозі польських дворів і польського римо-католицького духовенства для польонізаційних цілей.

В часах до світової війни, коли не було ще безоглядного режиму пізнішої Польщі, з рядів латинників виходили нерідко дійяльні селянські провідники й свідомі українські патріоти. Бували теж і українські діячі й інтелігенти римо-католицького віроісповідання, що вийшли зпосеред латинників. А проте польська політика признала всіх без виїмку латинників, що самі ніколи не почувалися поляками, за поляків і поведла нечуваний натиск і терор, щоб з них зробити справжніх поляків. Слід признати, що Польща, що не перебирала у засобах, мала тут значні успіхи, головно серед молоді, і нам грозила втрата всіх латинників.

Життя виказало, що ці успіхи польської асиміляційної політики були поверховні. Зміна політично-державних відносин, що прийшла восені 1939 р. перекреслила всі польські пляни зробити з латинників поляків. Кол... польського терору, всі латинники, ...оголовно й ті навіть, що частинно перейшли вже процес польщення, заявилися українцями й самі ввели у себе українські народні школи й українське урядування, усуваючи негайно всі зовнішні рештки польщини. Це наш величезний національний успіх, що у великій мірі рівноважить наші мінуси останніх двох літ.

Серед украінськогo колективу маємо вже й український, віроісповіданням римо-католицький, актив. Маю враження, що якраз він буде національно найактивніший з усіх трьох віроісповідних ґруп. Римо-католицька віроісповідна ґрупа дала нам в історії Мороза-Морозенька (полковника Морозовицького, одного з найліпших співробітників гетьмана Богдана Хмельницького), що слід про нього залишився і в українській народній словесній творчості. Наше відродження дало нам двох великих істориків: Володимира Антоновича і Вячеслава Липинського. Дало цілий ряд діячів і письменників на Правобережжі, як Юркевичів, Рильських і інших, що добре прислужилися українському народові. Дало й активних борців, як полк. Мишковського (шефа штабу УГА) в останніх наших визвольних змаганнях. Вони всі були римо-католики, що не перешкодило їм бути якнайдіяльнішими членами одного українського народу.

Так ми нація трьох віроісповідань і хай це не буде ніякою перепоною нашої національної консолідації. Без огляду на конфесійні різниці мусимо створити один національний моноліт!

Д-р Степан Баран.

Майбутнє Бельгії у співпраці з Німеччиною

Промова Деґреля, провідника бельгійських рексистів.

Літтіх, 10. І. — Провідник бельгійських рексистів, Деґрель, виголосив у Літтіху промову до 12.000 слухачів про цілі руху рексистів. „Молодь цілої Европи — сказав м. ін. Деґрель, — бореться сьогодні за новий порядок під німецьким проводом. Німецька зброя переможе, бо вона боронить слушної справи". — Довготривалими, гучними оплесками прийнято слова провідника рексистів, що **канцлер Адольф Гітлер урятував Европу та що майбутнє Бельгії є тільки у тісній співпраці з Німеччиною.** Англія вже засуджена на смерть. Рік 1941 принесе остаточне знищення англійських фінансових маґнатів. Франція вдержиться при житті тільки під умовою співпраці з такою Европою, що в ній Німеччина матиме провідну ролю. Політика невтральности Бельгії сьогодні не має ніякого змислу. Бельгія повинна старатися одержати відповідне місце в Европі, обєднаній під проводом канц. Гітлера. На цей крок треба рішитися вже тепер. **„Маємо довіря до канц. Гітлера, наймогутнішого мужа сьогоднішніх часів. Маємо довіря до його ідей, до його ґенія, та до Европи, що їх будує".** Потім Деґрель висловився за справедливим полагодженням фляманської справи та висловив бажання співпраці з фляманами.

Н. КОРОЛЕВА

Ірод *)

— І дійсно сам ти на власні очі бачив ту чудодійну зорю? І небо, що відчинилось? І чув ті надземні голоси, які доказують, що дитина та — дійсно Божий Син, надія народів?

Геліодор — „тінь тетрархова", як називали його дворяни, постелився листом і розклав руки:

— Міцний володар сам знає, що Геліодор не може вірити темним байкам темних вівчарів. Врешті, дозволю собі згадати, що й тобі, великий, байдуже, чи Божий то Син, чи ні, пророк чи майбутній їхній ватажок десь там народився. Хіба ж Ромуль і Рем не обидва були синами Марса? Але ж переможцем може бути тільки один. Це — ти, наймогутніший...

Тетрарх нетерпляче зупинив рабське красномовство:

— Стрівай, але ж маґи? Вавилонські мудрці щось вони таки знають. А говориш, що сам бачив, як вони поклонялись, як принесли дарунки. Ти ж сам чув їхні пророцтва.

— Не можу я, твій найвірніший раб і послушник, сказати, що не бачив того, на що дивились мої очі, або не чув того, що ввійшло в мої вуха...

І не повернули... Не прийшли назад до мене, хоча й наказав їм — думав у голос тетрарх.

І ті думки так його дратуґали, що під його лівим оком засмикало й швидко замиготіло нервове тремтіння. Як завсіди, коли Ірод втрачав рівновагу.

— Може пізнали тебе? Чи ти прозрадив їдучи з ними, що я тебе післав назирці?

— Хто б посмів тебе зрадити, сонце всесвіту? — підвів на Ірода повні песької вірности, але також і легкої тривоги, очі Геліодор. — Мудрість твоя, проміннний, трохи осяяла й мене від часу, як в орбіті світла твого пробуваю. То ж ні, володарю, я не йшов з ними, лише за ними. Не відступав ані на крок. А в печері вефлиємській був я поміж пастухами, кочовницьким вівчарем переодягнений. Мудрці ж, як зволив ти назвати мандрівних отих зорезнавців, злякалися твоєї справжньої мудрости і втекли. Втекли, пануючий, бо ж зрозуміли, що їм місце між пастухами, а не за володарним бенкетом.

Ірод витер чоло рукою.

— Угу... Бенкет... Так, ще сьогодні той бенкет... Стільки тих турбот і праці... А тут маєш ще того Месію, Спасителя народів...

— Та що таке перед твоєю міццю Месія? — зайшовся щирістю Геліодор. — Лише єдине твоє слово, єдиний рух твоєї всевладної руки...

Ірод прижмурив стрибливе око, а другим трохи презирливо дивився на свого найдовіренішого слугу. Знав ціну улесливих слів та запевнень вірности, але також знав ціну своєї влади і розміри слухняности, з якою приймали кожну його примху покірливі підданці. Прижмурив і друге око, а губами глузливо посміхувався. Справді: кого він має боятись? Плазунів, рабів, яким дарує злото? Чи тих, що не золото, але щоденний хліб діставали з його ласки?

Зробив рукою недбалий знак, що хоче залишитись сам. Геліодор радий, що обійшлось без вибуху гніву, склавши на грудях руки, прикрашені перстенями та бранзолетами й, кланяючись раз у раз, відступав до дверей, не обертаючись до володаря спиною. Нарешті замовк брязкіт його нашийних прикрас, ланцюгів та амулетів. Важкі фалди завіси килима повисли нерухомо над виходом і в кімнаті тетрарховій запанувала — тиша. Ірод сидів дальше у своєму кріслі, що нагадувало курульне. Його важка думка розмотувалась помалу, немов повільний віл тягнув велику вагу на високий копець.

Нехай би дійсно Син Божий!... Нехай собі... Чи ж мало було їх на світі, синів богів та богинь... Діонис, Феб, Аполлон... Діо

*) Виїмок із збірки оповідань »Во дни они«.

Інж. М. ТВОРИДЛО.

Розвиток наших торговельних станиць

За нами вже один рік господарського життя серед зовсім нових обставин на землях по цьому боці Сяну й Буга. Це був перший рік ніким негамованих, зовсім свобідних можливостей праці на тому терені. Між іншими були також дані можливості для розвою торгівлі, саме тієї ділянки, яка на українських територіях Ген. Губернаторства була до війни найменше розвинена.

Підрахунок із останніх днів дає нам число *823 кооператив загального закупу і збуту* по наших селах. Годі порівняти цей стан кооператив із станом з попередніх років за Польщі, бо кожний знає, що просто було виключене, щоб оснувати на Лемківщині, Холмщині чи Підляшші якесь українське торговельне підприємство, було воно кооперативне, чи приватно-купецьке. Тому їх майже не було, а ті, що були, ховалися під чужі вивіски, фірми. Число 823 свідчить саме за себе про те, що в 1940 році розгорнулося наше кооперативно-торговельне життя по наших селах. Але й по містах та містечках розвиваються наші торговельні підприємства. Наші купці вже не криються з українськими вивісками. Нема ще досі щодо них докладної статистики. Але хто бачив перед війною наш колись чисто український Холм чи Ярослав і видить тепер, той зразу бачить, як привертається колишній характер цих міст саме завдяки українським підприємствам. Майже всі вони також виросли в 1940 р.

Яка ж роля сьогоднішніх кооператив? Їх головним завданням є *обслужити село* без огляду на національність і віроісповідання. Кожна кооператива має достарчити цілому населенню села потрібні артикули, споживчі чи господарської натури й домашніх потреб, та одночасно послужити населенню в продажі його продуктів. З тим лучиться завдання кооперативи не допускати, щоб хтонебудь використовував людей при доставі чи збуті товарів і продуктів.

Є це перше велике завдання кооперації по наших селах. А друге, не менше важне: бути дорадником у всіх господарських питаннях, які торкаються всіх громадян. У порозумінні з кружком Сільського Господаря має кооператива давати товчок до піднесення продукції, як на приклад: спроваджувати для господарів добірне насіння, закуповувати добре господарське приладдя на спільний ужиток, змагати до поправи й розумного загосподарювання пасовищ чи сіножатей, помагати при будові Народнього Дому, при улаштуванні сходин для обговорення й *усунення неодного того, що кожному зокрема дошкулює та чого він сам не всилі направити.*

Але місцева кооператива на селі, віддана на власні тільки сили, була б ще в багатьох ділянках безрадна. Кооперативам треба допомоги і поради чи то в книговодстві, чи в справності діловодства. Годі також вимагати щоб справник місцевої кооперативи, та ще й віддаленої від міста, знав і міг знайти добрі джерела закупу і збуту, щоби кооператива спроваджувала товар у масових кількостях і таким робом оминала багато дорожчих коштів перевозу для дрібних посилок, коли вона таких кількостей не потребує. Тому кооперативи обєднались в Кооперативні Союзи.

Таких Союзів є вже *10*, а саме: в Сяноці, Перемишлі, Ярославі, Белзі, Томашеві, Грубешеві, Холмі, Володаві, Білій Підляській і Криниці. Вони є тими окружними торговельними осередками для кооператив, вони також обслуговують кооперативи організаційно і є для них проводом у всіх справах, що торкаються кооперативного життя. В Союзах збігаються кооперативні течії, вони є немов серцем для кооперації своєї округи.

Ці наші Союзи, розкинені на смузі довгій на поверх 1000 кільометрів, не всі получені між собою комунікаційно. Одні в горах, інші на долах, майже кожний працює серед зовсім окремих і інших господарських умовин. Здавалось би, один одного не потребують. А все ж вони мають, бо мусять мати, багато спільних справ, інтересів. Це ж Союзи *кооперативні*, отже *спільної ідеольогії*, для якої треба їм обєднюватись, треба обмінюватись практикою і досвідами у своїх працях. Мають також спільні матеріяльні інтереси, і грошеві і торговельні. Для тих цілей, чи хочби тільки для звязків із губерніяльними установами в усяких справах, треба їм також власного осередка. У перших повоєнних початках мусів взяти на себе ці чинності *Український Центральний Комітет* у Кракові.

На довшу мету було воно неможливе. Тому Союзи, знаючи свої потреби, старалися заложити свою централю. Але й український купецький світ відчував потребу торговельного осередка. У висліді спільного порозуміння була створена *Українська Господарська Спілка*, коротко *УГАС*, з осідком у Кракові.

УГАС є акційною спілкою, з основним акційним капіталом 250.000 зол. Спілка зачала свою правильну діяльність з днем 7. травня 1940 року. Значить, час її праці ще дуже короткий, бо всього 8 місяців. Все ж висліди діяльности вже розмірно поважні. Торговельний оборот Української Господарської Спілки торкається всіх товарів, але головно ґалянтерійних, залізних і паперових, бо достава цих товарів займала покищо найбільше місця. Управа Спілки докладає зусиль, щоби дістати приділові товари. Для кращої обслуги Союзів і приватного купецького світу на Холмщині і Підляшші, яким задалеко до Кракова, — Спілка сторила в жовтні свій відділ у Люблині. Організаційні зїзди і наради проводу Спілки і господарського проводу Українського Центрального Комітету з представниками Окружних Союзів розвязали й оформили вже неодно важне питання дальшої співпраці і то не лише в торговельних питаннях. Двигнення нашого господарського життя на вищий щабель, це та властива ціль кооперації, де торгівля є тільки засобом.

Як вище зазначено, УГАС взяв на себе завдання обслуговувати також наш купецький некооперативний світ по містечках і містах. Це завдання правильне, бо доцільне. Кооперативний світ розуміє цю конечність без застережень, бо знає, як багато ще треба вложити праці, щоби наші занепалі міста і містечка піднеслися під господарським оглядом на належну висоту. І тому там по містах між купецтвом і Союзами йде щораз краща співпраця. Наш купецький світ ще замало розвинений і замало обхопив ділянок, щоби виконати свою ролю. Ще потребує належної допомоги не тільки від УГАС-у чи Українбанків, але й від власного хисту орґанізуватись. Однак треба і тут підкреслити, що праця крок за кроком поступає вперед. Вже творяться по округам при УДК. купецькі гуртки щораз кріпше вяжуться вони під торговельним оглядом з УГАС-ом та стараються помагати початкуючим купцям інших бранж!

Як бачите, УГАС мусить з часом станути для кооперації і для купецького світу добрим торговельним осередком, дорадником і заступником інтересів у повному значінні слова. Це завдання повинно бути виконане у 1941 році.

на... І що з того? Вибудують кілька нових храмів, настановлять нових жерців, назначать нові святкування. І добре. Ні світ, ні людство на цьому нічого не втратить. Навіть придбає нове джерело розваги та забав... Але ж те дивовижне вірування, з яким він зустрівся тут, в Юдеї! Цей Месія нібито має відібрати владу всім володарям, стане одиноким, за ким підуть, кого слухатимуть усі. Він обіцює радість і життя вічне... „Хто ж ти, що боїшся людини?" — згадав слова, читані в тих незрозумілих, таємних і темих пророцтвах юдейських. Студіював їх, бо ж той загадковий прийдешній Месія чомусь не йшов йому з голови. — „Боїшся людини, яка вмірає, а Господа Творця свого забуваєш" — говорить їхній пророк Ісая. — „Щоденно тремтиш перед лютістю гнобителя, що надумав стратити тебе"... Хм... Для них гнобитель, це він, тетрах... Ах, на всіх безсмертних!... Добре! Коли ж він гнобитель, то мусить він їм показати, народженим і ненародженим, і мудрцям і пророкам, що там, де є він, Ірод-Тетрах, не може й не буде іншого володаря, як тільки він сам. Досить! Ніяких Месій, ніяких спасителів, і ніяких надій! Він дбає сам про всіх і нема їм чого ані надіятись, ані виглядати спасення. Без пророків він і сам добре знає, кого взяти під захист, над ким простягти руку каральну... Але треба цей... нелад якось припинити...

Підійвся й підійшов до вікна. З-за відтягненої завіси вилився на нього промінчастий пурпурний водограй блиску вечірнього сонця. Пурпур послався йому до ніг, одяг його увінчався світляним плащем червоного ореолу.

— Почекайте! Я таки знайду на вас незабутній спосіб! — промимрив, відвертаючись від сліпучого проміння. — Не забудете довго мого наймення!...

Здалеку долітали різкі згули сурми. То сповіщали з юдейського храму, що настала година жертви й молитов...

А ввечері розмови гостей, співи, флейти й арфи не розгладили зморщок на тетрарховому чолі й не втишили підстрибування його повіки. Він усе думав, автоматично перекидаючи з руки в руку холодну кришталеву кулю й помалу висмоктував келих за келихом охолодженого снігом вина.

Гостей огорнув неспокій, який щодалі збільшався. От, ті турботи на чолі володаря, це ж — хмари на небі: що більше їх, тим неминучіша хуртовина! Яка ж причина? Вісті з Риму? Нездоровля?... Ой, ой, хто ж в неласці? На кому зірветься досада панська?

Поривами холодного вітру пролітали подібні невисловлені питання, а прикрашені вінками голови схилялись одна до одної, питаючись лише поглядом.

Раптово блиснули тетрархові сіро-олив'яні очі. Наче вмить помолодшало обличчя. Ірод вп'явився поглядом в рудоволосу сирійську танцюристку, що звивалась перед ним на широкому килимі. Танок її був низкою поз, переливчастих, мов гра хвиль, змінливих, як форми хмарок. Хвилинами її всю накривало мідяно червоне волосся, хвилями виринало алабастраво-бліде обличчя й пружний торс, рясно обвішаний дзвінливими прикрасами. Дим ладану з золотих кадильниць інтригуюче сповивав дівчину, творючи ніби якусь містерію в хмарі.

Тетрарх, не відриваючи очей від танцюристки, нахилився до Геліодорового вуха. А той з радісною слухняністю схилив голову, щасливий, що зрозумів і поділяє захоплення володареве, яке розвеже бурю. Але ж враз обличчя „тетрархової тіні" вгасло.

— Наказую без проволоки вимордувати всіх хлопців від двох років і нижче — спокійно наказав Ірод. Найпильніше перевести наказ у Вифлиємі та в околицях. Месія — людина не врятується. Бога ж вбити не можна. Врешті, — тетрарх усміхнувся на повні уста — Бог мені нестрашний, бо ж наші шляхи різні й не можуть зустінутрись. Нам — не подорозі.

—o—

З голосів преси

Рузвелт закликає...

В мин. неділю виголосив президент Америки Рузвелт знову одну промову до американського народу. Ця промова мала назву: „балачки при ватрані", отже була нібито дружньою розмовою президента з громадянами. Її метою було підготовити американський загал до „відкритого письма", що його згодом Рузвелт офіційно проголосив 6. січня, себто в день відкриття американського конґресу (парляменту). Громадянство Америки, вислухавши Рузвелта, мало вплинути на своїх послів, щоб вони підчас нарад конґресу підтримали Рузвелта, який сподівався сильної опозиції.

„Кельніше Цтґ." подає критично такий зміст цієї безумовно ризикантської промови американського президента:

„Рузвелт почав від запевнення, що не має на меті балакати про війну, але лише про „національну безпеку". Ця заява дає змогу зараз же з місця проглянути цілість Рузвелтової тактики і засаду політики, для якої він намагається приєднати американський нарід: „Національна безпека" Злучених Держав вимагає, щоб вони дали Анґлії всяку, яка тільки можлива, підтримку у формі военного матеріялу. Злучені Держави — тут виграває Рузвелт на „світоглядовій спільноті" — повинні стати „великим арсеналом демократії", бо „для нас є це так само поважний виїмковий стан, як війна". І Рузвелт не втомився, розмальовуючи все знову „небезпеки", які ждуть Америку, якщо не доможе Анґлії. „Вожди (нац.-соціялістів) в Европі дали ясно зрозуміти, що вони задумують не тільки опанувати ціле життя і думку в Німеччині, але також поневолити цілу Европу, покорити собі пізніше джерела її ресурсів, а далі заволодіти рештою світу". Не маючи ні тіни будь якого доказу, Рузвелт підсовує великодержавам світового трикутника наміри напасти на американський континент, хоч Фірер нераз і з цілим притиском заявляв, що німецький нарід не бажає нічого, як тільки миру і приязні з народом Злучених Держав та іншими народами Америки. Рузвелт навпаки фальшує чисту лінію німецької політики, коли вмовлює в Німеччину, що вона змагає до володіння над світом і що для здійснення цього наміру плянує напад на Америку. Крім цього допустився Рузвелт ще й іншого грубого сфальшування, коли ясний зворот з останньої промови фірера: „сила німецької праці — це наше золото, це наш капітал", передав у формі: „кожну іншу силу у світі можу розторощити". Слова фірера ,що зясовували очевидно основне господарське поняття, стали в гнучких тенденційних руках Рузвелта виявом нібито волі Адольфа Гітлера, щоб військову силу для здобуття володіння над світом, пристосувати також в Америці.

Нарисувавши відповідне тло вмисними перекрученнями, тло „небезпеки" і „загроз", перейшов президент до властивої цілі своєї „балачки", до обоснування помочі для Анґлії, як вимоги „національної безпеки" Америки. „Одинокою метою вашого президента — договорював Рузвелт американському народові — є зберегти поза останніми окопами війни вас, ваших унуків і правнуків, зберегти американську самостійність і все, що для вас і для мене з цим поняттям звязане". Однак „національна безпека" Злучених Держав є на погляд Рузвелта тільки тоді заґарантована, якщо Анґлія втримається і останеться сусідом Америки, бо: „невже хтось поважно вірить, що ми зможемо жити в мирі, коли держави оси стануть нашими сусідами?" „Якщо Анґлія програє", — страшив Рузвелт своїх слухачів — „то вісь заволодіє Европою, Азією, Африкою, Австралією та Океанами". У реторичному запалі послужився Рузвелт ще одним, для Злучених Держав мабуть популярним прирівнанням: „Я не перебільшую, якщо скажу, що всі ми в Америці стоїмо перед дулом револьвера і що цей револьвер є заряджений і господарськими і мілітарними розривними кулями".

Цим „небагатьом" американцям, які думали, що їх війни в Европі та Азії нічого не цікавлять, протиставить Рузвелт свій погляд, а саме: Америка має першорядний життєвий інтерес у тому, щоб европейські та азійські творці війни не дістали в свої руки контролі над морями, що вяжуть Америку зі смугою її інтересів. Отже Рузвелт знову витягає наверх доктрину Монро („Америка для американців!" — Ред.), але при цьому зовсім не добачує, що встрявання Злучених Держав в европейський конфлікт є саме нарушенням цієї, обовязуючої Америку і на Америку обмеженої доктрини, яку Европа хоче з черги пристосувати в себе, в европейському розумінні („Европа для европейців!" — Ред.).

Захопившись всякими „загрозами" забув Рузвелт — очевидно — згадати, що загроза для південної Америки вийшла дотепер тільки з Північної Америки. І байочка про „пяту кольону" в південно-американських державах є вже хіба до тієї міри обчімхана, що навіть Рузвелт закинув її знову і знову повторювати. Середньо- і південно-американські держави легко пізнають скільки правди є у цих голосіннях Рузвелта, якщо себе запитають, хто саме намагається творити для себе бази у середній і південній Америці, щоб таким чином взяти у свої руки верховодство. Це не є напевно держави оси. Отже що треба діяти супроти цих „небезпек"? Треба помогти Анґлії. „Я глибоко пересвідчений, що велика більшість американського народу погоджується з тим, що мною зясований шлях має в собі найменший риск і найбільшу надію на світовий мир у майбутньому". — „Новопорядок нац.-соціялістів" — лаяв Рузвелт, — є „найстарішим і найгіршим тиранством", він є „лихословним союзом сили та самолюбства, щоб опанувати та поневолити людство". Але анґлійський нарід веде війну проти того „неосвященного союзу", а тимсамим війну для Злучених Держав.

Тому буде куди менше виглядів на вступлення Злучених Держав у війну, якщо вони зроблять все можливе, щоб підтримати народи, які бороняться проти наступу держав осі. Багато менше, ніж якби Зл. Держави спокійно дивилися на їхню програну, вдоволялися перемогою осі і ждали на те, щоб в іншій, пізнішій війні, самому бути предметом нападу. З військової точки погляду Анґлія зі своєю імперією творить нині осередок опору проти здобування світу. Тому Злучені Держави мусять їй доставляти зброю, бо оборона Анґлії є однозначна з обороною Злучених Держав.

Як бачимо із цих цитатів, Рузвелт хворіє на комплекс ненависти проти націонал-соціялізму та фашизму, при чому не жалував висипатися також проти Ніппону. Побиваючись так завзято за допомогою для Анґлії, признав Рузвелт одночасно, що справа з Анґлією стоїть погано. Його заклик до північно-американського народу можна таким чином розуміти як заклик зневіри, зневіри у вже програну справу.

Яка буде реакція американського народу на цей заклик для програної справи? Рузвелт хоче втягнути американський нарід у конфлікт, який для Анґлії, — а за тезою Рузвелта тимсамим і для Злучених Держав — є вже програний. Як поставиться американський нарід до небезпеки, яку могла б стягнути на нього така, більш ніж легкодушна політика його президента?"

О. КИСІЛЕВСЬКА

Різдво в домі Ольги Кобилянської

Коли це було? Десять, чи більше літ тому? Ох, ні. Минуло з того часу саме два роки. Ще так недавно, а здається — такий далекий, далекий час...

Вже заздалегідь забігала я до бюра Орбісу: буде на свята прогулька до Черновець, чи ні?

— Кажуть, що буде.

— Але коли? Можна вже записатися?

Вкінці за вікном бюра так гаряче очікувана вивіска: можна записуватися на прогульку до Черновець, що відбудеться в днях 23.—27. грудня.

Виїхав потяг з рівно одногодинним опізненням. Польська митна ревізія тривала аж три години: перешукували — тямлю ще нині — дуже ґрунтовно, одному лікареві, що їхав з нами, відпороли підшевку маринарки, шукаючи за валютою. Ми вже хвилювались, чи не втече нам румунський потяг. Перед румунською ревізією не було остраху. Тільки я одна неспокійно поглянула на свою валізочку. Під тонкою верствою одягів — у мене святочні подарки: невидані на Буковині літературні новини: повісті Гриневичевої, Королевої, Вільде,збірочка віршів Антонича, для дітей видання „Світу Дитини"... Чи вдасться це все перевезти? Ану ж відберуть, а то й, не дай Біг, завернуть враз із книжками?...

— Відчиняти валізи, кличуть румунські митники, й швидко беруться за діло, один в одному, другий у другому кінці купе.

Я не спішуся, часом такий малий баґаж пропустять і так.

— Відчиняти, відчиняти, — кличе гнівно митник, показуючи на мою нещасну валізу.

Легко тремтячою рукою підношу вічко. Один рух вправної руки й мої скарби вирinули на світло Боже.

— Бійтеся Бога, — шепче „румун" по українськи, — кому ж ви це все везете?

— Пані Кобилянській...

— Замикайте валізу чим борше...

Ревізія скінчена.

Розуміється, румунський потяг на нас не почекав, не тільки перший, але й другий. Прийшлося ждати останнього, нічного.

Вже було добре по одинацятій, коли ми доїхали до Черновець і візник затримався перед високою брамою при вулиці Одобеску 3. Слава Богу, світиться ще.

На мій дзвінок вибігає пані Галюся, братаниця п. Кобилянської.

— Що з вами? Ми же боялися, чи що не трапилося.

Розповідаю по дорозі, стискаю руку доктора, чоловіка п. Галюсі, зза його плечей заглядають їх оба синки, старший Ігор й малий школярик Олег.

Ігор біжить до кімнати бабуні. Казала зараз дати собі знати, як я приїду. За хвилину я вже при постелі пані Ольги. Гарячо обнімають мене руки дорогої приятельки.

Як вона дивно молодо виглядає отсе перша моя думки. При вечірному світлі майже не слідно цієї дрібної сіточки морщин на її ніжному гладкому обличчі. Ї волос дуже дискретно припорошений сивиною, очі живі, світлі, зовсім не старечі. Ніхто не сказав би, що їй вже 76 років. (В листопаді 1940 року Ольга Кобилянська почала 78 рік). Кілько разів бачила я нашу письменницю, все любувалася я її молодим, від довгих літ незмінним виглядом. Може її добра, спокійна, вибачна на все вдача сприяє тій довгій молодості? Взагалі в домі пані Ольги панувала все якась дивно спокійна, погідна атмосфера: ніколи не чула я там зідхань з причини крізи, хоч знала, що в цьому домі не переливається від достатків. Ніколи не чула про нікого злого слова, осуду, обмови. Навіть на свою важку недугу, не нарікала ніколи пані Ольга. Довголітній, чимраз дальший параліж, що чимраз більше утруднював рухи письменниці, біль, неміч правої руки, що нею не можна було навіть підписатися, ця траґедія письменниці не відбилась на її погідній вдачі.

І зворушливо було почути раз про початки цієї недуги, що стрінула Кобилянську ще в ранній молодості. Почалася з того, як зігріта скупалася в холодній, гірській ріці, пізно в ночі, коли батьки вже спали; вернулась і впала на порозі своєї кімнатки, діткнена паралііжем. І... перележала так аж до ранку.

ЮРІЙ ТАРКОВИЧ

Над синім Дунаєм

Братислава, в грудні 1940.

Тепло і приємно сидіти в поспішному потязі, що прямує до прегарного міста над Дунаєм, до столиці словацької держави. На дворі тріскучий мороз. Пронизливо свище холодний вітер, від якого все, що тільки живе, ховається, де може. Сидимо й гуторимо зі співподорожніми словаками. Словаки з вдоволенням стверджують, що у них нормальне життя, майже нічого не бракує. Ціни трохи підскочили, але життя зрештою зовсім нормальне. Тут саме тепер іде перепис населення і це нас найбільше цікавить. Тепер довідаємось, кільки на основі урядової статистики, українців живе у Східній Словаччині. При переписі населення виринуло знову питання, чи є греко-католики словаки, чи всі греко-католики є українцями. Говоримо на цю тему зі словацьким шкільним інспектором, що їде в урядових справах до Братислави. Висловлюємо свої думки, українські, а він говорить і думає своїми словацькими категоріями. В дечому погоджуємось, але в дечому, головно щодо українських шкіл і щодо греко-католиків - словаків, нелегко нам знайти спільну плятформу. Нашу розмову перериває нам кондуктор: він звертає нашу увагу, що наш поїзд незадовго вїзджає на територію мадярської держави. Тут кількадесять кільометрів є транзит крізь Мадярщину. Не вільно вікна відчинювати й голосно співати. Вїзджаємо до Мадярщини. Велика частина подорожніх горнеться до вікон. Ми в другій державі, хоч у власнім поїзді. Дивимося з вікон, але назовні нічого цікавого. Рівнина, сніг, де-не-де видно світла у селянських хатках.

У КОШИЦЯХ

Поспішний поїзд їде тут на рівнині дуже швидко. Ніде не зупиняється, тільки в колишній метрополії східньої частини колишньої Чехословаччини. Вїзджаємо до Кошиць. Всі подорожні очима прилипнули до вікон. Говорити з поїзду не вільно. Розглядаємось по знайомій колишній стації і згадуємо минуле. Кількакратно переїздили ми ці Кошиці у поїзді Хуст — Прага. Розглядаємось, чи не побачимо знайомих. І ті зі стації оглядають наш поїзд та й вони шукають знайомих. Тільки все це відбувається тихо, без одного слова. Тут можна, під доглядом мадярської поліції, відчинити в кожному вагоні одні двері та купити правдиве токайське вино. Користаємо з цієї нагоди і ще за старі чеські корони купуємо добре мадярське вино. Це теж відбувається без слова. Опісля ще нашими вагонами переходять мадярські поліційні урядники. Хоч це вже тільки формальність, але нашому братові якось ніяково і волів сидіти в темному куті переділу...

Їдемо далі. Наш поїзд у Високих Татрах. Їде повагом, хоч одна льокомотива тягне, а друга помагає зпозаду. По обох сторонах височезні гори. Із стації Попрад можна побачити найвищу гору в Татрах, Ґерлаховку, що висока понад 2.600 м. та на якій і в найгарячішому літі біліє сніг. До вагону всідає чимало спортовців і туристів, що вертаються з недільних прогульок. Найбільше лещетарів. Тут снігу вже досить. У вагоні живо й весело.

У СТОЛИЦІ СЛОВАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Вже рано приїздимо до Братислави. Засапаний і від морозу цілий білий поїзд вїзджає до великої модерної стації. Всюди великий рух, тисячі подорожних у всі сторони. Братислава це сьогодні направду велике західньо-европейське місто. Широкі чисті вулиці, модерні будови, віллі. Будинки навіть 13-поверхові. Великі, направду модерні вітрини і склепи. Елеґантні, великоміські каварні переповнені. Всюди нормальне життя. Музика і танок. Населення, головно жінки, елеґантно по-модерному зодягнене. Кількадесять кін, між ними і такі, що їх ніяка столиця не посоромилась би. Довкола чути здебільша словацьку мову, але поруч неї чуємо і німецьку, рідше мадярську. Словацькі старшини, жандармерія, військо добре одягнені і здисципліновані. Написи по склепах словацько-німецькі. Крізь місто пливе могутній Дунай. Сьогодні чи не найважніша ріка в Европі. Звязує яких сім держав з Чорним Морем. Дунай починає вже замерзати і рух на ньому на два-три місяці зовсім припиниться. Там, по тому боці синього Дунаю лежить великий прегарний парк, але це сьогодні вже в Німеччині. Тямимо маневри на Дунаї у 1938 році, після яких швидко прийшла загальна мобілізація у Чехословаччині й автономія для Словаччини. Були ми свідками славного приїзду до Братислави першого словацького уряду 6. жовтня 1938 року.

І українців у Братиславі досить. Понад 300 душ. Українці - урядовці є по всіх словацьких центральних державних установах. Ваш кореспондент мав нагоду з багатьома говорити і всі цікаво розпитують за життя українців у Ген. Ґубернаторстві. Відповідаємо і пояснюємо. Інформуємо так, як це в дійсності виглядає. В Братиславі живе й кол. мін. Ревай, д-р Комаринський, Ґренджа-Донський та інші.

Назагал україн. кольонія в Братиславі добре зорганізована і під проводом інж. Яременка активна. У Братиславі живе ще кількасот чехів. Це вже тільки купці, промисловці, різні підприємці та фахівці. Чехи поводяться тихо і спокійно. Реально дивляться на свою долю.

СЛОВАЦЬКЕ ВИНО

Відвідали ми й найбільші словацькі винні склепи, що находяться недалеко від Братислави. Управителем цих великих складів є земляк п. Цебро-Дубровський. Дуже охоче показує нам цю особливість. Довідуємось, що звідси виходить річно коло 250 вагонів вина (2,500.000 л.) і що є тут бочки, що поміщують до 13.000 л. вина! (Коби так мати у себе в хаті таку одну бочку повну доброго вина!). Є тут величезні бочки з фінського дуба ще з року 1807. До такої бочки ввійде стільки вина, що до одного і чверть залізничого вагону. У цих винних складах . пивницях є понад 500.000 пляшок, що є постійно повні і в руху. Виробляють тут понад 60 різних сортів вина. Переглянули ми за три години всі пивниці і всюди трохи з кожного сорту покоштували, то й коли прийшлося нам із пивниць виходити на денне світло, то ці бочки здавалися нам вдесятеро більші... Але й найсильніші голови мають тут обмежений час для попису: пити вино вільно лише до 11. год. веч., бо пізніше не продають алькоголевих напоїв.

Наймолодша европейська держава живе свобідним життям і під охороною могутньої Німеччини її майбутнє запевнене.

— Чому ж, питаю, не кликали Ви помочі?

— Не хотіла перелякати своєї слабовитої матусі...

Довге лікування дома й по живцях тільки частинно привернуло було письменниці здоровля. Спершу могла ходити, писати, але на все треба було виректися далеких прогульок горами — лісами, що їх так любила письменниця та які дали нам безсмертну „Битву". Пропала змога грати на фортепяні, улюбленому її інструменті, що його увіковічнила у своєму „Мелянхолійному вальсі". Згодом тільки з найбільшим трудом власними силами ледви пересувалась по хаті, але останні мої відомости такі, що Ольгу Кобилянську вже тільки на рухомому кріслі перевозять з місця на місце, та що влада в руці зовсім заводила. Але пані Ольга ніколи не нарікала на свою долю.

— Що ж робити, — зрезиґновано казала мені тоді, — старість мусить приносити якісь прикрощі. Одні глухнуть, інші тратять зір, память. Те що припало на мою долю, може ще не найгірше. Коли не тілом, то духом можу брати участь у всьому житті...

В день свят-вечора прийшли зранку пані з Товариства Мироносиць та Жіночої Громади привітати улюблену авторку „Царівної" зі святами (на Буковині вільно було святкувати Різдво тільки по латинському календареві) й запросити нас на товариські сходини, що ізбувались все в часі мого гостювання у пані Ольги. Було стільки новин, що не могли самі перелетіти кордону... Заки пані Галюся зладить свят-вечеру, заки доктор в окремім кімнаті поможе янгеликові прибрати ялинку, ми з панею Ольгою в її затишній кімнатці ведемо дружню розмову.

Нікого не забуває. Випитує про всіх домашніх, про мою рідню, про знайомих зі Львова. З найбільшим зацікавленням випитує про працю й організацію села, про кружки Союзу Українок, Секції Господинь. Всі звіти з тої роботи, що їх містили ми в „Жіночій Долі" залюбки перечитує і тепер випитує про подробиці.

— Я все кажу, наш нарід, наше селянство, це скарби неоцінені й досі недоцінені. Село дало мені в житті все найбільш цікаве, цінне. Які мудрі сільські жінки. Як вони розумно вихвують свої діти. Маємо приятельок між селянками, я дуже хотіла би, щоб ви їх пізнали.

Привезені літературні подарки звертають нашу розмову на літературні теми. Хто пише? Що пише? Які нові талани виринають? Не стало добрих знайомих Кобилянської: Олени Пчілки, Лесі Українки, — хто замає їх місце? На Буковині так важко бути в курсі справ. Заки яка книжка передістанеться на Буковину, мусить дістати дозвіл. Навіть Апостол Черні, що на його видання так довго ждала письменниця (появивсь у бібліотеці „Діла"), не мав ще права дебіту на Буковині.

З привезених книжок найбільше зацікавила письменницю нова повість Королевої. Цю авторку пані Ольга особливо цінила, головно за сюжети.

— А вірші, питаю, любите вірші? — І розгортаю маленьку збірочку Антонича.

— Так. Але це мусить бути справжня поезія.

— І я той думки, тому кожну нову збірку віршів беру до рук з острахом. Боюсь, щоб не завела моїх надій, не спрофанувала того найкращого вислову людських думок. Але послухайте цього.

І перечитую один за одним вірші, що як дорогоцінні жемчуги пересуваються перед нами. Вони захоплюють паню Ольгу, як і мене. Вертаємось до декотрих ще і ще раз. Пані Ольга кличе Галюсю, що як біблійна Марта цілий день пораеться коло кухні. Прибігла рожева від жару, медом, колачами пахуча.

— Це прекрасне, але тіточко для мене — це на після вечері. Тепер треба допильнувати, щоб кутя була мягенька, щоб тіточка могла її їсти...

Й була ця кутя справді як масло. Після вечері засіли ми біля ялинки, під котрою знайшлись для молодих і старих подарки. Навіть для мене цікава німецька повість з українськими сюжетами. Потім заколядували нам під вікном сирітки з українського захисту, та попроходили гості з святочними побажаннями.

А далі? Ще відвідини одних, других знайомих і знову дружні спокійні розмови з родинним альбомом пані Ольги на колінах і... поворот до дому з душею переповненою тихими, милими спогадами...

Література й Мистецтво

Культурна ревіндикація

Українці в нинішньому Ґенерал-Ґубернаторстві знайшлися зовсім не на чужому ґрунті: одні, на етноґрафічних землях, споконвіку ними замешканими й задокументованими памятками історії й самою історіографією; другі — на землях етноґрафічно хоч і польських, та де впродовж віків витискала свій знак і українська культура. Сам Краків є типовим містом, де пересікались різні культурні впливи, ще довго до часу, заки повстала місцева польська культура. Бачимо це передусім у мистецтві: далеко сильніші до кінця 15 ст. були тут культурні впливи полудневo-німецькі, українські й чеські, аніж місцеві польські. Архітектуру, мистецтво, друкарство і ін. — все те дали в початках і в високій якості неполяки. Вистане розкрити будьяку історію польськ. мистецтва старих часів, щоб побачити там Нюрнберґ, Прагу, Київ, проти чого мистецтво, роблене місцевими майстрами просто варварське. Пишемо це в повній свідомості цього історичного факту, що, який він не був би неприємний для поляків, залишається таки історичним фактом. Культура, а ще до того й культура національна, надто складна річ, щоб її можна латати позичками або чужими замовленнями, хоча би й за них плачено в свій час щирим золотом і дорогими хутрами.

Та не тільки старі памятки, створені на місці українцями, стрічаємо на терені Ген. Ґубернаторства. Користаючи із свого домінантного становища в деякі століття на Сході Европи, колишня Польща потрапила й нагромадити в себе немало культурних скарбів із земель суто-українських. Отже, побіч усяких творів мистецтва, як малюнки по костелах, загинулі, й ті, що залишилися досі, далі грамоти, писані українською мовою й різні культурні памятки, створені на місці — знайшлись на цьому терені й інші, великої вартости історичні памятки: портрети, зразки доісторичного українського мистецтва — унікати такі, як легендарний Світовид із Збруча, історична зброя українських гетьманів, не кажучи вже про нове мистецтво, головно етноґрафічне, яке поляки з легкої руки обвозили по Парижах і Лондонах, реклямуючи його, як суто польське.

Але є ще й інші памятки, про які майже ніхто не знає. Як твори українські, вони були часто ховані по кутках музеїв і костелів, з гадкою, скоріш чи пізніш виказати їх „польське" походження, так, як це були спроби зробити з ченстохівським образом Богоматери. Перед нами виринає тепер у всю ширину великої для нас культурної ваги питання: ревіндикувати те, що наше!

Ревіндикувати — це не значить зараз відбирати, або (як це робили поляки на Холмщині) палити й нищити. Може колись прийде час, у якому ми зажадаємо звороту цього чи того, — нині, в воєнний час, на це ще не місце. Розуміємо цю культурну ревіндикацію трохи інакше, а саме: подбати, щоб усі чільніші памятки були належно з мистецького й наукового боку опрацьовані, щоб наші науковці знайшли вгляд у дотичні документи, щоб переведено клясифікацію й спис того культурного інвентаря, щоб наші спеціялісти мали теж нагляд над станом і відновою старих памяток і, взагалі, щоб знайти для наших дослідників якнайближчий доступ до тих памяток.

Зваживши те, що вже кілька разів заявляв Ген. Ґубернатор д-р Франк про широке поставлення українського культурного життя на терені Ґенерал-Ґубернаторства, з цього боку ніяких перешкод певно не буде. Справа лиш у тому, щоб українські відповідальні кола взяли це все у свої руки й зорґанізували відповідну комісію, яка мала б тими справами зайнятися. Така комісія могла б існувати при науковій секції УЦК і уявляємо собі її складену з науковців, мистецтвознавців і мистців. Вони на місці перевели б передусім перегляд матеріялу, а потім, згідно з прийнятими науковими вимогами, опрацювали б його всебічно. Про саме малярство, нпр. славні фрески, не маємо прецінь досі ніодної ширшої української студії, зробленої з автопсії — все писане переважно на основі польських праць, що, як звичайно, по свому звикли трактувати ті памятки українського мистецтва. Так, нпр., найвидатніші люблинські поліхромії, хоч і виразно підписані українським малярем Андрієм, і хоч уже давно проф. І. Огієнко доказав, що написи текстів західньо-українські, польська наука нераз рада приписати то якимсь ближче невідомим смоленським малярям, то, йдучи за російським мистецтвознавцем Ґрабарем, хоче вважати їх творами московського іконописця Рублева. Тільки вникливий погляд українського мистецтвознавця, що знає інші твори старого українського мистецтва, зможе видати свій вирішний осуд у такій важній справі, як походження мистецького твору.

Праці такі над старими памятками, опрацьовані з погляду вже високого українського мистецтвознавства, але теж ясністю викладу приступні й для популяризації, використувано б одночасно для окремих видань, або ж у якомусь періодичному збірнику, якого потреба в нас уже відчувається. Одночасно ведений фотоґрафічний архів ілюстрував би такі видання.

Маємо тепер добру нагоду відшукати й вивчити памятки своєї старої культури. При цьому ми ніколи не сягали, ані не думаємо посягати на те, що польське. Чуже піря нам непотрібне, але ми таки завбогі й занадто впродовж багатьох століть ограблювані різними польськими орлами, щоб мали роздаровувати іншим своє культурне добро.

С. Львівський.

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

* * *

ПОКЛОНІМСЯ ВЕЛИКІЙ ІДЕЇ,
ЩО ВРОДИЛАСЯ В СТАЙНІ МАЛІЙ,
ТИСЯЧІ УМИРАЛИ ДЛЯ НЕЇ,
МІЛІОНИ ЗРОСТАЛИ НА НІЙ.

ПОКЛОНІМСЯ ВЕЛИКОМУ СЛОВУ,
ЩО РОЗДЕРЛО ГОРОБИНУ НІЧ
І ЗАТЬМАРЕНА ПРАВДА НАНОВО
ЗАЯСНІЛА НА НЕБІ СТОРІЧ.

ПРОМИНАЛИ ВІКИ ЗА ВІКАМИ,
ЙШЛИ НАРОДИ, ВСТУПАЛИСЬ МАЛІ,
І ЗНОВ ПРАВДУ ЗАКРИЛИ НАД НАМИ
ПОРОХИ, ЩО ВСТАВАЛИ З ЗЕМЛІ.

ХОЧ І БУРЯ ЛЮТУЄ СЬОГОДНІ,
ХОЧ ЗА ХМАРОЮ ХМАРА ВСТАЄ,
МОЖЕ ВРЕШТІ НАМ ПРАВДА [ГОСПОДНЯ
ЗАЯСНІЄ, ЗАГРАЄ, ЗАБЄ.

Національне мистецтво

В часі будови нового світу, в часі велитенської боротьби, яку сьогодня провадить нова Німеччина за новий лад в Европі, нове право і нові засади цілого політичного, суспільного і господарського буття, — добре було б застановитись і передискутувати проблєму нашого мистецтва, яке, як один з чільних ділянок культури, — буде безсумнівно дуже важним чинником у новій конструкції нашої нації.

Хоч латинська приповідка каже, що між зброєю мовчать музи, однак, як бачимо сьогодня у Великії Німеччині, навіть у війні, мистецькі сили, як кожен вояк, пішли віддати свій обовязок батьківщині.Вони працюють в тому ж театрі воєнних подій на услугах культур-пропаґанди, вони далі є невтомним долотом історії, яке зафіксовує, чи то в образі, чи в музиці, чи нарешті на фільмових тасьмах, всі героїчні чини нації і цілу її боротьбу.

Але війна не вічна; по скінченні її, всі ми станемо свідками того, як з грізної метушні і воєнної завірюхи, наче по шаленій дощевій бурі, вирине чудова і погідна веселка, яка принесе з собою могутні хвилі нових ідеалів, відкриє нові віджива́ні джерела і розпалить нові огнища — нових вір.

Тоді прийде велика хвилина, в якій здійсниться і наші прагнення. У тій переломовій хвилині ми мусимо звернути всі наші зусилля для того, щоб фундамент нашої майбутньої культури складався з найкращого матеріялу і повстав на найширших підвалинах.

Ми мусимо ствердити перед цілим світом нашу живучість і невичерпальну здібність до загальнолюдського цивільного розвою.

І не дивлячися на те, що попередні довгі роки неволі змусили нас залишитись позаду щасливих народів, ми мусимо докласти всіх наших зусиль, щоб чимскорше піти за ними й як найшвидше приняти участь в рядах цивілізаційного поступу.

Мусимо підготовити творчий дух нашого народу до сміливого лету, мусимо визволити всі його творчі сили, відкрити всі духові огнища, які своїм полумям могли б вказати шлях до доброго, гарного, великого і славного.

А будівничі нашої нації і її майбутности повинні дбати завчасу про створення конечних і можливих умовин для розквіту культури нації, повинні уміло видобувати всі найглибші індівідуальні і найбільш істотні вияви багатства українського духа. А те багатство і живучість нашого духа будуть становити силу і запоруку широкого відродження і скажуть про вартість нашого вкладу в загальну культурну скарбницю Европи.

Лиш українська культура не сміє бути мілка, вона має бути оперта на підвалинах, які будувались віками, бо лише чин і праця давніх поколінь є спонукою для спадкоємців і підставою до дальшого розвою.

Один з французьких істориків сказав, що „великі спомини творять великі народи". А наша ж спадщина багата

В. Дядинюк.

Памяті Олександра Третякова

Наспіла до нас з Парижа сумна вістка про смерть дуже доброго мистця-маляра і сценічного актора Олександра Третякова.

О. Третяків належав до повоєнної молодої мистецької ґенерації і помер ледви на 43 р. життя. Прибув з цілим українським державним театром до калішського табору.

Вже в 1919 р. на 23 році життя, О. Третяків стає не тільки загально відомим і любленим актором, але й режисером українського державного театру.

Виступав на сцені під псевдонімом О. Сосницький, а за надзвичайне ведення ролі Шпоньки в пєсі „Ковбаса і чарка" публика прозивала його „Шпонькою". Провадячи свою працю в театрі, О. Третяків студіює рівночасно малярство, а вже в еміґрації покидає сцену й у 1921 р. вступає до Краківської Академії, яку кінчає в 1925 р. з кількакратними щорічними найвищими нагородами.

Коли йому запропонували ателіє при Краківській Академії, натякуючи про „нелояльну вдячність" для академії пок. О. Новаківського, — О. Третяків резиґнує з цієї пропозиції і 1926 р. виїзджає до Парижа.

Про високу мистецьку і сценічну діяльність цього визначного українського мистця, подамо іншим разом ширше.

В. Д.

ВІЙНА В МИНУЛОМУ І СУЧАСНОМУ

Армія і пропаґанда

Між усіми тими цікавими новинами, що їх стрічаємо в сучасній німецькій пропаґанді, знаходиться одна, що про неї наш загал дуже мало знає: це т. зв. пропаґандивні сотні. Дехто, стрінувшись з тією формацією, міг би думати, що це служба в етапі, при вищих командах, та що її завданням є видавати полеві часописи, летючки тощо, так, що буцім то та служба не має нічого спільного з боєвою акцією дієвої армії. А проте вже перші місяці війни виявили, що пропаґандивні сотні беруть безпосередньо участь у боєвих діях та нераз доводилось нам читати, а то й подивляти на фільмових знимках геройські осяги цих пропаґандистів.

Підчас світової війни, подібно як це бувало в попередніх війнах, армія своїх власних пресових звітодавців (поза нечисленними вимками) в дійсності не мала, лише командування армії допускало репортерів та представників преси на фронт, дозволяючи їм передавати боєві репортажі, деякі світлини та малюнки до своїх пресових орґанів. Репортери таких пресових видавництв обертались звичайно щонайбільше в кругах команди корпусу чи дивізії й писали свої фронтові звідомлення на основі оповідань фронтових старшин, з якими стрічались при різних нагодах. Ці описи та звідомлення бували нераз предметом жартівливих гутірок між фронтовими старшинами, бо хоча не можна було не признати їм літературного хисту, проте кожна військововишколена людина могла доволі скоро зорієнтуватися, що це по суті витвори фантазії, а не справжні воєнні переживання. Словом, воєнні справоздавці попередніх воєн не були *вояками*, лише дальше виконували свою професійну працю, з тією різницею, що працювали вони не при редакційних столах, а десь по штабах поодиноких команд дієвої армії.

Командування німецької армії ввело в цій ділянці в сучасній війні основну та далекосяжну зміну. Воєнними справоздавцями є в сучасній війні не висланники поодиноких пресових орґанів, а справжні *вояки*, частини вишколені й на військовий лад зорґанізовані, і то в окремі полеві формації, т. зв. пропаґандивні сотні. Кожний справоздавець сучасної німецької армії це такий самий вояк, як інші вояки воєвих частин, це співучасник боїв і співтовариш вояка піхотинця, гарматчика, кіннотчика чи летуна.

Склад пропаґандивних сотень такий різнородний, як і їх завдання. Є там фахівці з найрізнородніших ділянок: письменники й редактори, світливці й кінові оператори, радієві фахівці та пропаґандисти-промовці.

Працю пропаґандивних сотень зустрічається всюди: в щоденній пресі, в ілюстрованих журналах, у кіні, радіо й т. д. Пригадаймо собі фільмові знимки німецьких тижневих кінових звідомлень, або радієві передачі безпосередньо з боєвих ліній у Голяндії, Бельґії та Франції. Перед жертвенністю та геройством отих воєнних справоздавців сучасної німецької армії кожний мусить склонити голову. Та завдання пропаґандивних сотень не обмежується лише до письменних, радієвих і фільмових звідомлень, призначених для власного громадянства. Завдання пропаґандивних сотень звернені й у напрямі ворога. З допомогою летючок, голосників та всяких інших пропаґандивних засобів працюють ці пропаґандивні сотні між ворожими частинами й праця та в сучасній війні вже в кількох випадках на польському й французькому фронтах увінчалася поважними успіхами. Так напр. на польському фронті траплялося, що повідомивши окружені польські частини при помочі голосників про дійсний стан війни та розвал польської армії, окремі польські частини складали зброю та вможливлювали безкровну ліквідацію безвиглядного опору.

Військові німецькі фахівці висловлюються також з великим признанням про працю пропаґандивних сотень у Бельґії та Голяндії, де — як відомо — дійшло до дуже скорої капітуляції армій обох тих країв.

Однак найкращим показчиком жертвенної праці пропаґандивних сотень є поза тими всіми вислідами, що їх щодня майже бачимо й читаємо, передусім ті поважні втрати, що їх зазнали пропаґандивні сотні в часі боєвих акцій. Неодного товариша залишили пропаґандисти на полі бою, неодин ранений відійшов з частини до шпиталю, чимало відзначень Залізного Хреста прикрасило груди членів пропаґандивних сотень.

Інституція пропаґандивних сотень це також одна з характеристичних признак, як *усесторонньою мусить бути сьогодні орґанізація* модерної армії. Не лише про озброєння, про однострої та про харчі мусить нині дбати команда модерної армії, але також і про відповідну інформаційну службу. Модерна армія є дійсно всенароднім військом у повному значінні того слова, а пропаґандивні сотні є саме тими звязковими, що лучать армію з народом. Вони передають тим, що залишились дома, переживання борців за краще завтра нації та через те вяжуть одних і других в одну, думками й почуваннями одностайну, громаду.

Німецькі підводні човни у світовій війні і нині

Боротьба підводних човнів проти конвоїв в теперішній війні проходить під помітно іншим знаком, як у часі світової війни.

Вже на початку війни було зовсім ясно, що Велика Британія негайно по виповідженні війни впровадить систему конвоїв та що цим разом орґанізація тієї системи й не забере багато часу. Ніхто не міг би був зрозуміти, чому Анґлія мала б зрезиґнувати з тої методи, що вже раз врятувала їй життя. Цей випадок можна б порівняти з розвитком подій на суші, де французи тактику боротьби панцирних відділів з війни в 1918-ому році перенесли живцем у війну 1940 року.

Досить приглянутися трьом головним точкам, а саме: будові нових човнів, стратеґічному положенню і тактиці, щоб дійти до цікавих висновків.

Всьому світові відомо (підкреслив це й Фірер) що праця над розбудовою і будовою нових німецьких підводних човнів іде незвичайно інтенсивно, та що нові човни найрізнородніших кляс віддається безперервно до служби, так, що будова нових човнів вповні покриває запотребування. Премієр Анґлії, Черчіль, сам кілька разів в різний спосіб приготовляв свою країну на те, що удари німецьких підводних човнів в анґлійську фльоту будуть щораз численніші й сильніші. Черчіль не міг сказати, коли буде затоплений останній німецький підводний човен, зате він міг би на основі дотеперішнього перебігу війни на морю майже точно вичслити, коли втрати анґлійської маринарки осягнуть таку висоту, що Анґлі вже не буде всилі не тільки дальше вести війну, але й узагалі жити. Скільки підводних човнів Німеччина нині продукує, це належить до військової таємниці. У всякому разі будова нових човнів є серійна й масова, а згідно з думкою закордонних знавців Німеччина ще в роках перед війною могла кожного дня спускати на воду щонайменш одну підводну лодку. Про втрати німецьких підводних чонів рівнож не можна нічого певного сказати, та такі випадки, що поодинокі команданти підводних лодок поважно переступили вже число 200.000 тон затопленого тонажу доказують, що боротьба з німецькими підводними човнами не є легка, та що німецькі втрати взагалі не входять в рахубу, тим більше в порівнанні з будовою нових човнів.

Заледви, чи можна б рівнож досить високо оцінити те стратеґічне положення, що його для підводних човнів створила Німеччина своїми перемогами в Норвеґії, Голяндії, Бельґії та Франції. Північно-французькі пристані, в часі світової війни ідеальні бази для боротьби з німецькими підводними човнами, нині вже не тільки, що не стоять до розпорядження Анґлії, але противно, є базами німецьких підводних човнів для боротьби з Анґлією.

Нині для німецьких підводних човнів стоїть отвором цілий Атлянтик, так, що вони без перешкоди можуть собі вибирати для своєї акції кожночасно довільний морський шлях. Це означає, що вони не потребують робити довгих і небезпечних окружних доріг та що замість заощадженої бензини можуть забирати з собою більшу скількість торпед і муніції. Знову тільки самі анґлійські пристані в ніякому разі не можуть заступити анґлійській фльоті тих норвезьких і французьких портів, що для Анґлії вже безповоротно відпали. Анґлійські пристані над Ля Манш та каналом Ст. Жоржа, частинно з огляду на сталу загрозу від німецького летунства, частинно з огляду на власні оборонні барієри можуть рівнож у порівнанні зі світовою війною віддавати тільки малу частину їх колишніх прислуг. Південним і західним побережжям Ірляндії Анґлія рівнож не може вже покористовуватися.

Також тактика німецьких підводних човнів у теперішній війні різниться засадничо від їхньої тактики в часі світової війни. Причина тої зміни, передусім у тому, що підводні човни своїм нинішнім технічним вирядом, нурковою спроможністю, засягом діяння й влучністю торпед, є оскільки більше досконалі, як ті зперед 25 років. Збільшено швидкість підводної лодки так над як і під водою та остаточно розвязана проблема якнайкращого повного використання містоти підводної лодки, дає змогу навіть малим човнам брати більшу скількість торпед і ґранат, як і велику скількість палива, тимбільше, що це останні — як вже згадано — не грає при нинішньому стратеґічному положенні такої рішальної ролі, як у часі світової війни.

Міжнародньо-правна позиція війни підводними човнами була в теперішній війні від першого дня зовсім ясна. Ніяка невтральна держава вже не могла сумніватися, що її кораблі на анґлійських водах наражуються на найбільшу небезпеку. Багато держав, зі Злученими Державами Північної Америки на чолі, витягнули негайно з того висновки та заборонили своїм кораблям перепливати загрожену підводними човнами полосу. З проголошенням Німеччиною і Італією тотальної блькади анґлійських островів, усунено до решти всякі можливі ще неясності і тим самим виключено вже згори всякі комплікації з державами, що у війні участи не беруть.

Незвичайно велике значіння для акції підводних човнів має в теперішній війні ще тісна співпраця з летунством. Літак нині став оком підводного човна, що при розмірно невеликому засязі обсервації в підводних човнах вможливлює їм не тільки вишукувати відповідну ціль, але й займати догідну стратеґічну позицію та хоронити їх від усяких можливих несподіванок. При помочі розвідчих літаків можна стягати у відповіднє місце й більшу скількість підводних човнів. Рівночасна акція більшої скількости підводних човнів вже себе в теперішній війні виправдала й у висліді вже неодин анґлійський конвой пропав безслідно. Клясичним прикладом співпраці між підводним човном і літаком може послужити затоплення »Експрес оф Брітен«. Від бомби з літака корабель зачав горіти, та як би не смертельний стріл торпеди з візваного підводного човна, анґлійці могли ще затягнути корабель в безпечне місце.

При зіставленні всіх тих фактів видно ясно, що система конвоїв нині вже в ніякому разі не забезпечує мореплавства, як це було в часі світової війни. Зброя, що колись поважно причинилася до антантської побіди, нині не має вже значіння. „Нема навіть приблизно стільки нищильників, що могли б успішно забезпечувати конвої" — говорили вже в 1917 р. британські адмірали, коли до 400 анґлійських кораблів - нищильників прийшло ще 79 американських, а на Середземному Морю, на Атлянтику та на інших водах охороняли анґлійську торговельну фльоту ще й воєнні кораблі багатьох інших держав, що тоді воювали по стороні Анґлії проти Німеччини. Теперішню війну виповіла Анґлія, не маючи навіть половини того числа, отже заледви 200 плюс дорогою ціною куплених 50 американських винищувачів. А скільки з того вже Анґлія втратила? Напевне більше, як збудувала нових.

В анґлійській пресі можна нині вже знову щораз частіше стрінутися з голосами, щоб анґлійські торговельні кораблі пускати плисти одинцем, та щоб німецьким підводним човнам відібрати тим самим можливість нищити одним помахом більшу скількість кораблів, що знову причинилося би до розпорошення сил німецької підводної фльоти. До того можна б тільки завважити, що Анґлія повернула б до тої тактики, що не видержала вже проби в часі світової війни. Німеччині не йде про те, щоби затопити кожний поодинокий анґлійський корабель, бо хибно було б думати, що анґлійська морська сила аж тоді буде зломана, коли Анґлія втратить всі свої кораблі. Анґлія вже тоді не буде всилі дальше воювати, коли її корабельні втрати приберуть такі розміри, що не можна вже буде запевнити островам мінімум екзистенції. Нинішня стадія боротьби між німецькими підводними човнами й анґлійськими конвоями вже виразно вказує, що саме до того йде.

Вістки зі світу

Німецько-совітські взаємини

НОВИЙ ПОШИРЕНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР

БЕРЛІН, 11. І. — Німецько - совітські господарські переговори, що їх вели в Москві від кінця жовтня м. р., покінчили 10. І. підписанням поширеного **господарського договору.** З німецького боку підписав договір посол в міністерстві закордонних справ, **д-р К. Шнурре,** з совітського боку народній комісар для закордонної торговлі СССР — **А. І. Мікоян.**

Новий договір, спертий на німецько-совітському договорі з 11. II. 1940 р., це дальший етап на шляху здійснювання господарської програми, започаткованої в 1939 р. Договір торкається унормування товарової виміни між Німеччиною та СССР до 1. серпня 1942 р. Висота передбачених обосторонних достав значно переходить межі достав у 1939 р. Німеччина доставляє СССР промислові. військові матеріяли, а СССР зобовязується доставити Німеччині промислові сирівці, нафтові продукти й харчі, головно збіжжя. Всі господарські справи полагоджено у спосіб, що відповідає обосторонним інтересам.

ДОГОВІР ПРО ПЕРЕСЕЛЕННЯ

В Ризі та в Ковні відбулися переговори між німецькими та совітськими делеґатами у справі переселення німців з литовської, латвійської та естонської совітської республики до Німеччини, як також литовців, росіян і білорусів з Німеччини до СССР. Відповідні договори підписано 10. І. На їх основі продовж $2^1/_2$ місяця може відбутися добровільне переселення осіб, приналежних до згаданих національних ґруп. Одночасно в Москві підписано договір про маєткові справи переселенців.

КОРДОННИЙ ДОГОВІР

В Москві підписано 10. І. договір між Німеччиною та СССР про німецько - совітський кордон від ріки Ігорки до Балтику. Цей договір устійнює кордони між Німеччиною та СССР на відтинку кордону між б. Польщею та Литвою й Німеччиною та Литвою. Підписали цей договір німецький амбасадор у Москві ґраф фон Шуленбурґ і голова ради народн. комісарів СССР Молотов.

Ірляндці в Америці проти Англії

Ню-Йорк, 11. І. — Американські ірляндці помістили у свому щоденнику „Айриш Ехо", головному органі ірляндців в Америці, відозву до народів Злучених Держав, з гарячим закликом не помагати Англії. В історичному перегляді цей часопис подає подробиці англійського насилля в Ірляндії, після світової війни. Ця відозва має переконати населення Злучених Держав, здержати поміч для Англії, бо продовж кількох століть Ірляндія багато перетерпіла від Англії.

ІРЛЯНДІЯ ГОТУЄТЬСЯ...

ШТОКГОЛЬМ, 11. І. — Ірляндський уряд наказав з днем 1. II. ц. р. поусувати всі дороговкази та таблиці з назвами стацій. Тесаме торкається також усіх інших написів, що відносяться до шляхів та вказують сторони світу.

Причиною цього розпорядку ірляндського уряду стали англійські пляни заволодіти ірляндськими летунськими та морськими базами, що знову тепер стали актуальні.

Законопроєкт про допомогу Англії

Великі повновласті для Рузвелта

НЮ-ЙОРК, 11. І. — У пятницю предложили американському парляментові - конґресові — проєкт Рузвелтового закону про допомогу Англії. Законопроєкт передбачує такі повновласті для американського президента:

1. Виготовлювати всякі матеріяли необхідні для зброєння, що їх президент вважає важливими для оборони Злучених Держав.

2. Продавати, передавати, вимінювати, позичати, виарендовувати, або в якийнебудь інший спосіб відступати якийнебудь збройний матеріял урядам, що мають вагу для оборони Злучених Держав.

3. Випробовувати, направляти або приводити у стан, здібний до використовування всякий збройний матеріял, що призначений для таких урядів.

4. Давати кожному такому урядові інформації про зброєння, які вяжуться зі збройними матеріялами, що його дали такому урядові.

5. Віддати до свобідного вивозу всякий военний матеріл, призначений для таких урядів.

Законопроєкт про допомогу для Англії забороняє кожному чужому урядові дальше передавати іншому урядові военний матеріял та інформації без згоди президента. Уряд Злучених Держав уповажнюють купувати военний матеріял у Канаді або в інших краях якщо такий матеріял годі було б дістати в Америці.

Законопроєкт будуть одночасно обмірковувати в палаті послів та в сенаті, щоб таким чином приспішити його діяння.

Америка натискатиме на Ірляндію

РИМ, 11. І. — Як це виходить з англійських повідомлень Ірляндія знову стала темою політичних міркувань британської столиці. Лондон хоче вжити посередництва американського уряду, щоби приневолити ірляндський уряд піти на зустріч англійським бажанням у справі військових летунських та морських баз. Кажуть, що новий англійський амбасадор у Злучених Державах Гелифекс має поробити відповідні заходи у цьому напрямі. Покищо уряд Зединених Держав ще не зайняв ніякого становища до всіх англійських спроб зробити натиск на Ірляндію. Англійцям іде про те, щоб ірляндці відступили їм заливи на західньому побережжі Ірляндії. Вони мають для Англії життєве значіння, бо всі інші шляхи сполуки Англії й Америки загрожені діяльністю німецьких підводних човнів. Англійська пропаганда знову намагається переконати американську прилюдну опінію, начеб то ірляндії загрожував німецький наїзд. Англійська пропаганда видвигає такі брехні, щоби підперти заходи свойого амбасадора в Уошингтоні. Ніщо краще не зясовує критичного положення британського острова, як ті розпучливі заходи англійського уряду, щоби забезпечити для американських достав Ірляндію. Одночасно Англія думає, що може їй вдасться у той спосіб тісніше звязати зі собою Америку та може навіть і втягнути у війну.

Італійська преса повідомляє, що в Уошингтоні говорять також і про інший плян Англії, що зводиться до цього, щоб як базу для американських достав використати данський острів — Ісляндію, що її англійці зайняли у квітні мин. року. Німецькі підводні човни стільки тепер топлять англійських торговельних кораблів, що британський острів мусить сам дбати за своє прохарчування та всякі інші сирівці. В кожному разі заморські достави для Англії так впали, що англійський уряд з розпукою старається розірвати перстень смерти, що щораз тісніше обхоплює Англію.

——o——

НОВИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ НАПАД НА ФРАНЦУЗЬКУ ФЛЬОТУ.

Віші, 11. І. — Міністерство фльоти подає, що французьке підводне судно „Сфакс" і корабель-цистерна „Рон" затонули серед вибухів підчас своєї подорожі з Касабланки до Дакару. Сторпедувало їх підводне судно невідомої приналежности. Погибло 64 моряків з підводного човна та 16 моряків корабля-цистерни. Врятувалося 58 моряків. Панує загальне переконання, що ці французькі кораблі затопило англійське підводне судно.

НІППОН ПРОТИ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАМАХІВ.

Токіо, 11. І. — Як повідомляє аґенція Домеї, ніппонський уряд прийняв рішення, щоб на всі англійські замахи проти ніппонських горожан відповідати відплатними розпорядками. Уряд Ніппону стоїть на становищі, що дотеперішні англійські замахи — це безоглядне нарушення міжнародного права супроти Ніппону, що є невтральною державою.

ВЕЛИКІ НАРАДИ НІППОНСЬКОГО УРЯДУ

ТОКІО, 11. І. — У пятницю в полудне заповів президент Робуфункіто, що у днях від 14—17. І. відбудеться в Токіо нарада представників уряду, фінансового світа та преси. При тій нагоді голова ніппонського уряду кн. Коное, міністер війни Тойо та міністр фльоти — адмірал Оікава обговорять міжнародне та внутрішнє ніппонське положення.

ПАМЯТНИК АТИЛЛІ У БУДАПЕШТІ

БУДАПЕШТ, 11. І. — У столиці Мадярщини — Будапешті задумують поставити памятник короля ґунів — Аттилі. Памятник мав би представляти лицаря на коні. Він має бути 11 м. високий. Памятник Аттилі мали би виготовити з алюмінію. Він має станути у Буди на відомій „Ґенеральській леваді".

АНГЛІЙСЬКО-СОВІТСЬКИЙ СПІР ЗА КОРАБЛІ

ШВАЙЦ. БЕРН, 11. І. — „Базелер Нахріхтен" повідомляють з Лондону, що розмови між Іденом і Майським у спірних справах між Англією та СССР щодо кораблів балтійських держав не полагодили цих справ. Англія, яка тепер дуже потребує кораблів, не може зрікатися кораблів б. балтійських держав. Справи звороту балтійських кораблів вяжуться одночасно з признанням Англією влучення балтійських держав у склад СССР, до чого Англія не є схильна. Англія могла б признати хвилево „де факто" дійсний стан, а остаточне полагодження справи наступить щойно після закінчення війни. Одначе СССР обстоює на признанні „де юре" фактичного стану.

ГОЛЯНДСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПІШОВ НА ДНО

Ню Йорк. — Голяндський пароплав „Соемба" містоти 6.215 тон, пішов на дно на водах Атлянтику, наслідком переванта-ження корабля ладунком сталі. Згинуло щонайменше 34 моряків зпосеред залоги.

АНГЛІЙСЬКА ОПОЗИЦІЯ ХОЧЕ МИРА

НЮ-ЙОРК, 11. І. — Радикально - лівий англійський політик Прит заповів на останній пресовій конференції, що скличе прилюдне віче. Метою цього зібрання представників громадянства буде домагання народнього уряду в Англії. Прит звернув увагу на факт, що його орґанізація має 3 міліони прихильників, невдоволених з теперішньої системи правління в Англії, що домагаються мира.

——o——

Жид очолює американський воєнний промисл

Обмірковують заборону штрайків

ШТОКГОЛЬМ, 11. І. — Як повідомляє „Ню-Йорк-Таймс" Рузвелт іменував шефом воєнного промислу президента міста Ню-Йорку півжида Лягардію. Він має бути звязковим між Рузвелтом та тими органами влади, що відповідальні за нову політику зброєнь. Лягардія має наглядати та гармонізувати праці воєнного промислу. У звязку з тим Лягардія дістав широкі урядові повновласті. Таким чином сьогоднішній американський воєнний промисл, що його у цілості породив дух жидівських воєнних підбехтувачів із Ню-Йорку, дістав уже своє відповідне завершення.

Одночасно комісія для справ фльоти палати послів обмірковує справу заборони штрайків, бо вони могли б спинити переведення програми зброєнь. Предсідник комісії Уінсон заявив, що муситься заборонити штрайки, щоб можна було в задовільний спосіб перевести програму зброєнь. Питання заборони штрайків стало дуже пекуче з цього приводу, що саме тепер вибухнула загроза штрайку в одній фабриці летунських моторів на Лонг Айленд.

Поворот премієра болгарського уряду

Як болгари святкували Різдво

СОФІЯ, 11. І. — Після 6-ох днів перебування у Відні, голова болгарського уряду проф. Філоф вернувся вівторок до Софії. Урядовий болгарський комунікат обмежився тільки до повідомлення, що голова уряду відвідав різних лікарів-спеціялістів. Нема ніякого урядового повідомлення про те наче б то голова уряду вів у Відні якісь політичні переговори.

Одночасно повідомляють зі Софії, що цьогорічні різдвяні свята пройшли у Болгарії у повному спокою. Після відпруження, що настало по відомих критичних листопадових днях, тепер запанувала у Болгарії віра у майбутній розвиток міжнародніх подій. Головною точкою зацікавлення болгарського громадянства стало прибуття німецьких летунських відділів до Італії. Болгари вбачають у тій події найкращий доказ повної військової співпраці держав осі. Болгарський щоденник „Зора" пише, що мала Греція не може створювати загрози для важливого входу у Адрійське Море. Це не може пройти для Греції без кари. Ця грецька сміливість мусіла приспішити появу німецьких сил на берегах Середземного Моря.

Англія відступає Мальвіни Злученим Державам

БУЕНОС-АЙРЕС. — Дня 3. січня ц. р. минуло 108 літ від хвилини, коли англійський воєнний корабель насильно заволодів арґентинськими островами Мальвінами (Фелкленд). З нагоди цих сумних для Арґентини роковин, відбулися в Буенос-Айрес жалібні поминки на могилі останнього арґентинського ґубернатора Мальвінських Островів. Опісля сенатор Паляціос дав пояснення представникам преси. Він зазначив, що як би арґентинці не згадували тих роковин, не були б гідні своєї історії.

При цій нагоді повідомляють, що британські офіційні круги зовсім поважно обмірковують питання, щоби Мальвіни відступити Злученим Державам. З цього виходить, що Уошингтон зовсім легковажить собі природні права Арґентини до згаданих островів. Це теж один з пророчистих доказів, як Злучені Держави розуміють „континентальну солідарність". Кажуть, що американсько-англійський договір про військові бази, що його недавно підписали, обіймає також і тайну клявзулю, що у відповідній хвилині Злучені Держави мали би зайняти Мальвіни. Очевидно, що про цю тайну клявзулю не повідомили арґентинського уряду.

В Румунії спокійно

Анґлійці мусіли відкликати свої брехні

ШТОКГОЛЬМ, 11. І. — Впродовж кількох днів англійські пресові аґенції та часописи поширювали вістки про те, що — мовляв — у Румунії панують неспокої. Тепер не знати з якої причини англійське міністерство інформацій наказало писати зовсім інакше. Доказом цього — повідомлення аґенції Ройтера в мин. пятниці, датоване з Букарешту. Воно подає, що нема ніяких познак якихось поважних заворушень у Румунії. „Все незвичайно спокійне у Букарешті і нема ніякого знаку внутрішніх сварок. Коли б навіть були якісь такі сварки, то не ствердили, щоби вони прийняли такі розміри, щоби стали прилюдно відомі". Так тепер пише Ройтер про положення у Румунії.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КОНСУМУ У КРАКОВІ.

Всі приділові продукти за місяць січень 1941 р. на додаткові харчеві карти т. зв. „Лебенсміттельцузацкарте II" видаватимемо нашим членам від середи, 15. січня ц. р. в наших крамницях.

Ще тільки в тому місяці треба буде купувати товарі на нормальні харчеві картки в районових крамницях, зате від 1. лютня 1941 р. наші члени отримуватимуть усі товарі на нормальні й додаткові харчеві картки у крамницях Українського Консуму у Кракові. Управа.

ЯК ВИГЛЯДАЄ НОВИЙ ФІНЛЯНДСЬКИЙ УРЯД

ГЕЛСІНКІ. — Після довших переговорів створено новий фінляндський уряд у такому складі: голова уряду — Ранґель, безпартійний; міністр закордонних справ — Віттінґ, консерватист; міністр внутрішніх справ — фон Борт, шведська народня партія; міністр оборони — Вальден, консерватист; міністр фінансів — Пеккаля, соціалдемократ; міністр віроісповідань — Кукконен, хлібороб; міністр хліборобства — Каліокосткі, хлібороб; міністр торгівлі — Сальміо, соціялдемократ.

ФІНЛЯНДЦІ ЗАКРИЛИ „Т-ВО МИРА ТА ДРУЖБИ З С.С.С.Р."

ГЕЛЬСІНКІ. — Рішенням фінляндського суду розвязали „Т-во мира та дружби зі Совітським Союзом". Причиною цього те, що згадане товариство загрожувало прилюдній безпеці, його діяльність противилася добрим обичаям та могла шкодити відносинам зі Совітським Союзом. „Т-во мира та дружби зі Совітським Союзом" заснувала літом 1940 р. комуністична опозиція соціялдемократичної партії. Цю опозицію обвинувачують, що вона у липні і серпні мин. року орґанізувала в Гельсінках комуністичні маніфестації. У звязку з тими маніфестаціями засудили провідника тієї опозиції і члена парляменту Ріеме на багатомісячну вязницю.

українського життя

ЛЕМКІВЩИНА

Криниця, так недавно ще модний живець і мі-е зустрічі великоміських польських і жидівких снобів з Варшави, Кракова й Вильна, силою вих обставин стала важним культурним, господрським і громадянським осередком для Лемківини. Дотеперішній господарський, культурний і літичний дорібок Лемківщини невеликий; хоч стали сприятливі умовини для такого розвитку, іначе цей розвиток мусить пройти повільний, иродний шлях, мусить відбутись органічно.

На господарському відтинку йде покищо муравна, вперта праця наших кооператорів, що серед ладних умовин кладуть основи під солідну будлю, якою напевно стане наша кооперація.

На культурному відтинку йде також поважна дготовна праця. Це покищо ще тільки глибока ранка занедбаного облогу. В першу чергу треба обілізувати та зорганізувати всі, здатні для культрницької праці сили. І ось 17. листопада м. р. сцевий УДК під головуванням Осипа Навроцьго. скликує організаційну конференцію секції ителів при УДК у Криниці. В конференції взяло асть 57 вчителів на всіх 78. Крім заінтересування исто становими справами українське учительство являє велике зацікавлення для громадських рав. Воно виявляє повне зрозуміння для тих бовязків, які на ньому тяжать, в першу чергу обовязку організувати в лемківських селах культурносвітню працю.

24. листопада м. р. відбулась з ініціятиви УДК рада українських інтелігентських кругів Криниці участю 57 осіб. Дуже ділово обговорено на цій онференції пекучі питання, що їх ставить перед ими терен, на якому тепер працюють. Щоб робоі була плянова й організована, створено секції: зродного здоровля, ветеринарійної поради, бібліотечної справи, театральних гуртків, хорів, равної поради, опіки над бурсою при учительскій семінарії, опіка над захоронками, комісію будови церкви, музейну секцію. Рішено також створити окремі патронати над культурно - освітньою працею в кожній місцевості округи.

1. грудня м. р. відбулась у Криниці нарада відоручників УОТ. На 42 громади в повіті у 28 істнуть уже читальні УОТ. Перед працівниками УОТ а місцях стоять уже конкретні проблеми як от: права домівок, бібліотек, аматорських вистав, онцертів, курсів для неграмотних, куріня молоді. Всіх турбує тяжка й прикра проблема останів місцевого москвофільства і підривної роботи ольських провокаторів, других, поширення в деких селах пиянства, що остало як залишок по езславної памяті Польщі.

Не забувають криничани теж і про культурну розвагу. 12. грудня м. р. відбувся традиційний Андріївський вечір. Дружня сатира на місцеві мовини і гумор лунали з естради старого живцеого дому. Гарне поле до попису мав хор українських ревелерсів з Нового Санча. По милій і теплій атмосфері пройшов цілий вечір. Така атмосфера поює, зближує людей.

По розвазі знову праця. 15. грудня м. р. відбулась конференція провідника УДК з війтами волостей. На конференції поладнано співпрацю самоврядування з УДК. 19. грудня м. р. в день св. Миколая місцева захоронка, що значно поширила обсяг своєї праці влаштувала діточу виставу для наших найменших й подбала про дарунки для них.

На дуже важному для цього терену відтинку також іде праця. 25. грудня м. р. відбулася відправа мужів довіря новосандецького повіту. Мужі довіря і відпоручники Делеґатур заслухали директивного реферату про цілі й завдання УДК та їхні завдання й дістали конкретні доручення на найближчий час. Такі відправи будуть частіше.

Оце підсумки праці за короткий двомісячний час. Криниччина впряглась у плянову працю й напевно з честю цю працю виконає. В. С.

КРИНИЧЧИНА

ВІДПРАВА МУЖІВ ДОВІРЯ УДК

В середу, 25. м. м. відбулася в Криниці 1. відправа мужів довіря УДК із Криниччини. На всіх 40 мужів довіря було приявних 23, самих інтеліґентів, майже ніодного селянина. Відправу відкрив голова УДК О. Навроцький, реферував усі справи м-р М. Кушнір. Порушено справи: невдатну статистику для обниження контингентів (яку ніхто не виготовив ізза спізнення справи), справу учительської семінарії, справу збірки в Криниччині на бурсу для учнів семінарії, коляди на зимову допомогу, лікарської безплатної поради для незаможних членів Комітету; конференції українських війтів (яка відбулася недавно в Криниці) тощо. Подано до відома, що кожний українець має бути членом Комітету й платити вкладки.

Над тими справами розвинулась жива дискусія. Забирали голос: дир. Мерена (Перунка), о. Сологуб (Лелюхів), о. Пакош (Ростока вел.), учит. Роман Олійник (Нова Весь) і ін. Всі порушували найпекучіші справи. Звертали увагу, що новий податок до УДК буде затяжкий, що наради УДК не повинні відбуватися в неділі рано (о. Сологуб), що треба скоро полагоджувати прохання селян. Учит. Роман Олійник порушив найактуальнішу справу: виготовлення спису селян, що потребують допомоги що мало бути виконане до 5. грудня 1940 р., а села про ту найактуальнішу для голодуючої Лемківщини справу нічого не знали.

На все відповідав голова УДК й інші референти, подаючи багато п[illegible]нів на майбутнє та взиваючи мужів довіря до пр[illegible]ця, яка буде строго контрольована.

ЯРОСЛАВЩИНА

БЕРІТЬ ПРИКЛАД!

На хрестинах у пп. Левицьких в Рожнітові, ярославського повіту, приявні гості зложили 63 зол. ка діточу бібліотеку. Коли візьмемо під увагу, що вистава книжки в тому ж селі принесла 50 зол. приходу може село одержати бібліотеку ч. III. і таку п. Левицький замовив висилаючи чеком 100 зол. до »Українського Видавництва« у Кракові.

На тих же хрестинах зложив п. Левицький 10 зол. на добро місцевої церкви, як перший даток для новоствореного самостійного сотрудництва, щ його започатковує о. Д-р Дзедзик.

ПОСВЯЧЕННЯ РЕМІСНИЧОЇ БУРСИ

У звязку з заістнуванням українського шкільництва (ґімназії, торговельної та допов. фахової школи) виринуло питання бурс. Для цього створено при УДК спеціяльну комісію під проводом м-ра П. Ісаєва. »Комісія бурс« заложила й проводить дівочу та хлопячу бурси для шкільної молоді. Про спеціяльну бурсу ремісничу не було й гадки, але орґанізація такої бурси вийшла самочинно з ремісничих кругів, а властиво подав думку й приложив рук бувший референт праці при УДК Скіцко. Він то піднайшов льокаль при Огородовій 1., привів його до порядку при спільній праці ремісників, і 22. грудня м. р. відбулося посвячення домівки при співучасти всіх видатніших громадян міста, що вписувалися в куми складаючи при тій нагоді пожертви на цілі бурси, в квоті від 50 — 10 зол. Привітальну промову виголосив голова УДК д-р Старосольський. В 6-ій год. попол. відбулося в салі Комітету святочна академія, при співучасти хору, присвячене жалібним роковинам.

КУРС ВИШИВАННЯ

Рухлива ярославська крамниця з українськими мистецькими виробами »Гердан«, вірніше її власники пп. Лушпак і Григоренко, бажаючи спопуляризувати народне мистецтво й дати німцям змогу пізнати наші мистецькі вироби, зорґанізували вишивкарський курс для жіноцтва в порозумінні з УОТ. Щоби вироби курсанток були не тільки мистецько викінчені, але також, щоби справді були суто українські, в програму курсу ввійшли крім стисло технічно фахового предмету, вишивання та компонування, ще й такі предмети: 1) культура України — д-р Е. Грицак, 2) українське мистецтво під етноґрафічно - ґеоґраф. оглядом — д-р Терлецький і проф Р. Чубатий, 3) Народня ноша — проф. о. Левкович. — Наука на курсі відбувається щоденно через цілий місяць, від 16. XII.

БУДУЮТЬ ЦЕРКВУ.

Село Дмитровичі, окружене польським елементом, має більше ніж 1/3 населення українського. Внаслідок невсипущої праці о. Білинського з Заміхова, громадяни села зважилися на сміле діло: почали цієї весни будувати власний храм Божий, себто муровану церкву та підтягнули її вже під дах. Село назагал дуже бідне й викінчення протягнеться довший час, та все ж таки цей обяв жертвенности місцевого селянства слід привитати як обяв зродженої свідомости. При цій нагоді пригадаємо, що довколишні села Хлопецької волости були не більше ніж 100 літ тому спольщені. В Ловцях ще й досі є маленька деревляна церковця, а в самих Хлопицях храмове свято місцевої польонії припадає на св. Дмитрія, тоді коли у поляків є це будний день. Цей факт говорить сам за себе, що українську церкву при переході на римо-католицизм вірних, перемінено на костел.

НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЯРОСЛАВІ

Чергове засідання УОТ, нашої округи, було призначене обговоренню пляну „Народнього Університету" для міста Ярослава. Технічне переведення, як також докладний плян викладів поручено: дир. школи й голові УОТ д-рові Терлецькому, проф. Чубатому та м-рові Р. Кульчицькому. Між іншими принято, що виклади відбуватимуться вечорами між год. 7—9.15, тричі в тиждень, почавши від 15. І. до 30. IV. 1941. з слідуючих предметів: українська мова 3 год. тижнево, німецька мова 3 год. тижн., історія 3 год. тижн., ґеоґрафія 1 год. тижн., історія культури 1 год. тижн., суспільні науки 1 год. тижн., економія 1 год. тижн., різне 1 год. тижн., — разом 13 годин тижнево. Доступ на виклади матимуть всі, без уваги на вік і знання. Наука безплатна. Для слухачів і ширшої громади розписується цілу низку популярних викладів, які відбуватимуться кожної неділі та в українські свята. На 5. січня ц. р. призначено реферат м-ра Кульчицького п. н. „Дещо про назвиська". На 12. І. реферат проф. Ісаєва, 19. І. — д-ра Терлецького, 26 .І. дир. Л. Бачинського „Про Закарпаття". При цьому треба згадати, що УОТ має вже дозвіл і розписано вписи на курс для неграмотних і півграмотних з української мови. Всі громадяни Ярослава, що мають дані про те, що хтось з українців Ярослава є неграмотний, або не вміє по українськи читати ні писати, повинні впливати на такого, бо кожний мусить уміти читати й писати по українськи. Про неграмотність даної людини подати вістку до УОТ, а Товариство вже заопікується ним.

ЧЕНСТОХОВА.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

19. грудня 1940. відбулося Свято „Просвіти", а згодом до домівки УДК прибув Св. Микола з янгольським почотом. Свято „Просвіти" почалось рефератом п. Зиновія Шуля, після чого І. і II. рої Куріян Молоді (цілий Курінь є вже умундурований) групово віддеклямували „Гамалію", а потім відбувся іспит І. і III. роя з української мови й історії. Було приємно бачити, як малі діти, більшість яких була цілковито спольщена, говорили й читали по українськи. Це вислід праці (і то за короткий час) Куріня Молоді у проводі з командантом З. Шулем. Добру підготовну працю проробив він для української державної початкової школи. що має бути відкрита в Ченстохові (22 дітей) 10. січня ц. р. — Сцена зі св. Миколаєм була теж добре відіграна під керовництвом енерґійної п. Володислави Мізюк. Обдаруванням дітей солодощами й відспіванням Нац. Гимну закінчено Свято. 21. XII. 1940. на запрошення місц. німецької влади діти з Куріня Молоді перед кількома тисячами всіх німців в Ченстохові на сцені „Спортового Дому" відтанцювали в нац. одягах „Козака" і „Віденський вальс". Пропаґандовий успіх надзвичайний.

Свят-Вечір у Берліні

Нема чого скривати: живемо **в часах** найбільшого розбиття українського народу. Тим приємніше відмітити події, що є проявом здорового інстинкту самозбереження нації. Таким проявом був Свят-Вечір, зорґанізований українським жіноцтвом у Берліні. На запросини Українського Жіночого Комітету під проводом п-ні М. Томашівської як голови та п-ні М. Мірчукової, як секретарки, широко відгукнулося українське громадянство в Берліні та виповнило простору салю на Ноллендорфпляц ч. 9. так, що справді не було вже більше стоячих місць. Переважала інтеліґенція: гетьман Павло Скоропадський з Родиною, професори Українського Наукового Інституту під проводом директора, українські інжиніри, заняті в Берліні та сотні інших берлінських українців. Зійшлися українці з усіх земель та обох віроісповідань з обома священиками: о. д-ром пралатом Петром Вергуном та о. Федором Білецьким. Наші пані мали знамениту нагоду виявити свій дипльоматичний хист: усіх розмістили, та ще так, що взяли під увагу всі огляди і всіх наділили традиційними українськими стравами, раніш дома заготовленими.

Свят-вечір розпочався молитвами обох священиків. Спочатку о. пралат д-р П. Вергун відслужив коротку молитву, опісля о. Федір Білецький на тому ж гарно прибраному аналої відправив скорочену службу. Оба пан-отці привітали глибокозмістовними словами свою паству. Сльози втіхи й радости тремтіли на очах старих і свіжих наших скитальців, а взаємне привітання наших священиків: „І Вас, брате, вітаю я: Христос раждається", зачав о. пралат Вергун та „І Вас, брате: Христос раждається. Славите", закінчив о. Ф. Білецький — було змістом історичного Свят-Вечора в Берліні. Мабуть перший раз в історії наших Церков знайшлися в одній салі і по-братерськи себе привитали заступники обох наших Церков: Греко-Католицької і Православної. Зрозуміли вагу доби, відчули глибину траґедії українського народу та поєднали його своїм духовним авторитетом, поклавши очевидно першу підвалину для нових взаємовідносин обох віроісповідань. Відчули це всі приявні та гаряче дякували нашому невтомному жіноцтву за їх патріотичний задум, за самовіддану працю, за вміння викликати дійсно святочні настрої, за політичний такт і за відчуття саме того, що так дошкульно відчуває тепер українська душа.

Не забули вони також і про найдорожчі наші скарби: півсотні діточих голівок за окремим столом придавав ще більше урочистости тим милим годинам. Та вже надто реаґували наші найменші, коли надійшла хвилина розподілу дарунків...

Обслугували самі пані в довгих сукнях, святочно вбрані, обдаровуючи приявних пісним борщем, пиріжками, кутею з медом, узваром. Працювали всі: забула на поважні роки пані Голова і всюди сама доглядала; швидко звивалася по просторій салі з тарілками наймолодша гетьманівна Олена; а пань Лисицьку, Вовненкову, Мірчукову, Мурашкову, Вічковську з премилою донечкою, Кузелеву — видно було завжди і всюди. Одночасно два хори колядників переспівали по черзі всі наші колядки, доповнюючи радість приявних вдячних гостей... Щасливий вечір радости! Вечір, що стане прикладом для інших орґанізаторів цього Радісного Дня.

Новинки

КАЛЕНДАР

СІЧЕНЬ

12. НЕДІЛЯ — Н. ПЕРЕД БОГОЯВЛЕННЯМ
13. Понеділок — Меланії Рим.
14. ВТОРОК — Н. РІК. ВАСИЛІЯ ВЕЛ.

— ЯЛИНКА. Секція Наукових Викладів ім. П. Могили при Т-ві „Просвіта" у Кракові уладжує ялинку в неділю 12. I. в салях „Просвіти", — Адольф-Гітлер-Пляц 12. II. — Початок точно в год. 15.

— ІНСПЕКТОРАМ, УПРАВИТЕЛЯМ І ВЧИТЕЛЯМ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ В ГЕНЕРАЛЬНОМУ ГУБЕРНАТОРСТВІ, що жертвенним трудом мостять шлях у краще майбутнє Нації, щирий привіт і бажання з Новим Роком шле — Д-р Никифор Гірняк, Керманич Відділу Шкільництва УЦК.

— НА ЗИМОВУ ДОПОМОГУ Українському Студентству зложили (в золотих): Д-р Подолинський Ол. 50 зол. і кличе д-ра Гиниловича (Берлін) та д-ра Щуровського В. (Дрезден); Інж. Білинський Володимир (Бендзін) 50 зол. і кличе перенятися тією справою до глибини серця і глибини кишені: о. Романа Будзяка з Галанчу і сотн. Бориса Шевченка з Бендзіна; Віктор Масік і Олена Масіківна з Дуклі на руки м-ра Букатовича 100 зол. з нагоди полагодження справи за обиду чести посадника м. Дуклі м-ра Букатовича; Робітники в Сталевій Волі з нагоди Андріївської Академії 12.50; з нагоди Миколаївського Вечора УДК Тарнобжег 76 зол.; Високопреосвящений д-р Григорій Лакота 100 зол.; Масюк Степан (Скавіна) 20, Василів Кирило (Островиця) 5, о. Мак Іван (Пискоровичі) 5, Лисейко Микола (Ціханів) 5, Трофимяк Волод. (Люблин) 5, Маковецький Петро (Суха) 5, д-р Бас Василь (Мазярня) 5, Артимович 50, Левандівська Евг. (Гроєц) 10, Микольський Микола (Гроєц) 2, Курилович П. (Піньчів) 15, Клюфас Юрко (Єдліче) 5, д-р М. Волошин 10, дир. Скаленцій Теофіль 50, м-р С. О. Пазанюки 10, Остап Бойчук 100, д-р Грицина В. (Щебришин) 20, О. Коверко 10, Дзюбановський Волод. (Казімір) 10, Д-р Ружицький В. (Ухане) 50, Клосевич Денис (Радом) 10, Попель Семен (Косів) 50, Новак Василь, упр. школи 5, м-р Мойсей Іван, шк. інсп. 25, Д-р Сенета Д. (Шляхтова) 10, Д-р Голіян Волод. (посадник Ополя) 20, Кутинський Ол. (Журавиця) 3, Веркшутц Скаржиско Камінна 32, З нагоди імянин Вп. Директорів ПСК в Ярославі: Миколи Чопика і Миколи Хархаліса, службовики 50, Службовики Окр. Союза Кооператив (Перемишль): Дир. Станимир О. 20, Д-р Ст. Чорняк 10, Дир. Гречанівський Іван 6, Чорний Михайло 3, Стахів Ірина 2, Турчинський Дмитро 4, Гринкевич Олекса 3, Гарабаш Василь 3, Федина Осип 3, Хадай Вас. 2, Паславський Іван 4, Мадей Богдан 2, Суський Михайло 2, Зашінський Михайло 3, Зелик Осип 2, Футорський 3, Закалужний Гр. 2, Гарбар П. 2, Леськів Іван 1, Куропак Іван 2, Шехович Ірина 2.50, Гринчак М. 2, Босак М. 0.50, Укарма Ліда 5, м-р Підляшецький 3, Кравців Лев 1, Барабаш Волод. 1, Н.Н. 1.55, Н.Н. (Прухнік) 50, дир. Луцький Мирон 500, Шум 100, Репланський Гринь 20, Фєма д-р Богдан Стернюк 500, Рижевська Анна 7.50, інсп. Гарасимович Іван 20, проф. Тесля Іван 10, д-р Кононенко Харитя 10, Березовський Данило 5, Поліщук Петро 5, Інж. Татомир 5, Окр. Союз Укр. Кооператив Перемишль 300, Петро Крушельницький (Володава) 22.60, проф. Шилкевич (Володава) 20 зол. і кличе: Баслядинського, Звіринського та Дейнеку (усіх з Володави). — Комісія Допомоги Українському Студентству складає усім В.П. Жертводавцям щире Спасибі. Датки просимо посилати до Українбанку в Кракові, вул. Ґертруди 12/I. на конто 2.331 з допискою: УЦК — Студ. Фонд.

— ПОМЕР ПРОФ. СТШИҐОВСЬКИЙ. У Відні помер проф. д-р Йосиф Стшиґовський в 79. р. життя. Він мав катедру історії мистецтва на віденському університеті, де створив свою власну мистецьку школу, з якої вийшло багато вчених, м. ін. і кількох українців. Як знаменитий знавець мистецтва, обдарований творчою інтуіцією, устійнив він вплив нордійських елементів на розвиток европейського мистецтва. Також займався він образотворчістю й орнаментикою східних народів. Стшиґовський написав багато основних творів про мистецтво.

— НЕДУГИ В АНҐЛІЇ. В останніх часах був катастрофальний зріст занедужань на запалення мізку в Анґлії. Ця недуга виступає серед анґлійських вояків, приміщених у великих бараках. Досі стверджено 12.000 випадків запалення мізку. В 60% ця недуга спричинила неминучу смерть. Недуга червінки спричинила 25.000 випадків. В 1940 р. було в Анґлії 63.000 випадків шкарлятини і 44.000 випадків дифтерії.

З Новим Роком бажаю всього найкращого, притому щиро дякую за святочні побажання Високоп. Панам Керманичам УЦК, Високодост. Проф. Богданові Лепкому, Полк. Альфредові Бізанцові, Друзям Соузникам та Товаришам і Приятелям в краю і закордоном. Замість витрати на порторія складаю 100 зол. на Зимову Допомогу „Брат-Братові".

ТЕОДОР СЕМАКІВСЬКИЙ.

Малий фейлєтон

Родзинки

Дорогому ГАЛАКТІОНОВІ ЧІПЦІ
присвячую.

Не ті, що їх до великодної баби дають. Де там! Це ті бібліотечні родзинки, що їх непогамований італієць виписує по маргінесах книжок. Ясно, що цього не можна робити: писати свої особисті, хоча би й золоті думки на берегах книжок у бібліотеці. Та це „не можна" зрозуміє німець, швед, голяндець, данець, а то й наш, якщо він на чужині, а в ніякому разі не зрозуміє італієць, тимбільше коли він із під сонця Риму, чи й дальшого півдня.

Оце присідається біля мене мила панночка, урядовець бібліотеки й перед себе ставить копицю книжок.

— О! — кажу шепотом, — якусь поважну „річерку" почали!

— Де там! — збиточно підсміхається. — Мушу вимазати „зауваги" читачів, а ніяких розшуків не роблю над цими заввагами, бо від деяких віє більше ніж помісянськими дотепами!..

І переглядаючи деякі ці „завваги", дає прочитати мені. Справді! як би жив Петро Аретіно, то із цього не один „твір" виструганув би.

Ось, на одному романі Г. Д' Анунція, в якому цей мистець кохання до жінки вихвалює її красу, її чесноти, її цінності, — невідомий читач дописує олівцем:

„Понад мою Ліліянну у всьому світі кращої немає! І наше кохання — понад усе в світі!"

Під ним інша рука дописує:

„Йолуп!"

Під йолупом пише третій:

„Гідний фашист не пише по книжках!"

І підпис: „Джім Паравенто"

А четвертий додає:

„Гідний фашист не носить анґлійського імени!"

У іншому творі, здається А. Фоґаццара, в якому автор описує молоденьку дівчину, читач завважує таке:

„Так воно вже буває, що жінка, коли має шістьнадцять років, тоді починає дурника строїти; а жінка після пятидесятки дуріє, бо починає зі себе дівчинку строїти."

Наприкінці цих родзинків мушу зазначити, що, пишучи цей „малий фейлетон", я не думаю конкурувати з моїми приятелями — вже не кажу з делікатним і добрим Леле, але з тими гостроперими як Еко і Федь Триндик: ці родзинки вибіраю, щоб Федеві крови напсути, лізучи на „його місце" з цим маціцьким фейлетоном.

Рим, 1. січня 1941.

М. Остр.

Короткі вістки

= МУСОЛІНІ відвідав військову лікарню в Римі та 2 години розмовляв з раненими, що висловили бажання знов взяти участь у боях.

= ЗБОМБАРДОВАНО ЛОНДОНСЬКУ РАДІОВИСИЛЬНЮ. Урядово подають, що підчас повітряних атак двічі поцілено бомбами та важко ушкоджено головну радіовисильню в Лондоні та дім її управи.

= НАД ҐІБРАЛЬТАРОМ появився недавно невідомий літак, що кружляв около години над пристаню й твердинею, хоч анґлійська протилетунська артилерія відкрила вогонь.

= НІППОНСЬКИЙ ЦІСАР прийняв в Токіо велику дефіляду військ токійського ґарнізону. Підчас дефіляди над столицею Ніппону кружляло 300 літаків.

= БРАК ПРОПЕЛЄРІВ В АМЕРИЦІ. Поінформовані кола впевняють, що в 1941 р. буде брак пропелерів для літаків, що відібється поважно на виробництві літаків і на доставі їх до Анґлії.

= ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ, ґен. Гунціґер, виголосив радіопромову до народів Сирії й Лібанону. Він пригадав, що тому 3 роки виїхав з цих країн та візвав їхні народи причинитися до відбудови Франції та мати довіря до марш. Петена.

= КЕРМАНИЧ СЛУЖБИ ПРАЦІ В БОЛГАРІЇ, полковник Антін Ганев, іменований ґенералом.

= РУМУНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК отворив кредит на 1 міліярд леїв на закупно збіжжя. З кредитів користатимуть тільки кооперативи.

= НОВИМ НІППОНСЬКИМ ПОСЛОМ В АВСТРАЛІЇ іменований Татсуо Каваї, б. міністр закордонних справ.

= ТУРЕЦЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Саракоґлю прибув до Царгороду на довший побут.

= ТУРКИ нарікають на анґлійські шикани підчас транспорту товарів до Туреччини через Ірак.

= ЗНОВ ЗАТОПЛЕНО два анґлійські стежні човни. Родини членів залоги повідомлено про їхню смерть.

= ЧЕРЧІЛЬ іменував міністра Ґрінвуда головою „комітету відбудови", а міністра прохарчування Денкена головою „комітету імпортової продукції".

= ЗМІНИ У ФРАНЦУЗЬКОМУ УРЯДІ. Як повідомляють з Віші, має повстати урядова директорія у складі: адмірал Дарлян, ґен. Гунціґер і міністр Флянден. Крім цього мають бути незабаром зміни на становищах міністрів.

= НАСЛІДКИ АНҐЛІЙСЬКИХ НЕВДАЧ. Міністерство внутрішніх справ перевело у стан спочинку адмірала Івенса, команданта протилетунської оборони Лондону.

= МАРШАЛ ПЕТЕН прийняв прохання о димісію міністра при президії уряду Поля Бодуена.

= ІМПЕРІЯЛІЗМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ. Московська „Правда" помістила статтю про взаємини Злучених Держав з іншими американськими державами. Імперіялістичні пляни Злуч. Держав мають в меті забезпечити собі ринки збуту свого промислу, сирівці та експльоатаційні терени, вкінці я військові бази у країнах Середньої та Південної Америки.

= ПРЕЗИДЕНТ ПОРТУҐАЛІЇ ґен. Кармона прийняв на Новий Рік німецького посла фон Гойсінґена та склав на його руки сердечні побажання для Фірера й німецького народу.

= АМЕРИКАНСЬКА „ПОМІЧ". Залога одного анґлійського корабля подала, що 11 старих американських контрторпедовців з загального числа 50, що їх Злуч. Держави відступили Анґлії, є ще в Канаді, бо немає для них моряків.

= АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „Квін Єлисабет" приплив з Ню-Йорку до Капштадту. Він уже давно утік тайком з Анґлії до Америки, де сховався перед німецькими бомбами.

= „ВИВІЗ З АНҐЛІЇ НЕМОЖЛИВИЙ". Так ствердила анґлійська влада у відповідь на турецькі заходи закупити сукно на військові однострої для турецької армії.

— НЕЗВИЧАЙНО ГОСТРА ЗИМА В ЕСПАНІЇ. Над Кастилією і столицею Еспанії шаліють від трьох днів нагальні бурі. Довгі роки Еспанія не переживала такої гострої зими. Північні вітри перервають у Мадриді електричні й телефонічні дроти, дерева й стовпи. Поширюються недуги внаслідок простуди. В цілому краю великі шкоди. В Сараґоссі внаслідок бурі вибухли численні пожежі, вітер позривав комини, дахи, повиривав дерева. В Хаені замерзли дві жінки, що скрилися перед бурею до печері. У Вікторії нападало снігу на 4 м. В Рейносі буря і сніг на 2 м. загамувала всякий рух у місті та відтяла її від світа.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ ЗАПОРОВИЙ БАЛЬОН найшли на острові Мальорці на Середземному Морі.

— РУМУНСЬКА ОРХЕСТРА В НІМЕЧЧИНІ. На запросини міністра д-ра Ґебельса прибула до Німеччина букарештенська фільгармонічна орхестра під проводом свого диригента Ґеорґе Ґеорґеску. Румунська орхестра відіграла у Відні свій перший концерт, що на його програму складалися твори Ріхарда Штравса й румунських композиторів.

— 24.412 ОСІБ УТЕКЛО ДО АМЕРИКИ. В 1940 р. крізь Лісабону переїхало 24.412 осіб, переважно жидів, до Північної й Південної Америки.

— ЗЕМЛЯ УСУНУЛАСЯ в Італії та завалила дім. Погибло 7 осіб, 5 було ранених. Згинули всі домашні звірята.

— ЗВОРОТ ВИВЕЗЕНОГО МАЙНА У ФРАНЦІЇ. У травні 1940 з Парижа вивезли понад 17.000 вагонів з меблями. Ці меблі тепер виставлено у великій галі одного з паризьких двірців. Цілими днями проходять люди, шукаючи своєї власности. На загальне число понад 100.000 зголошених втрат звернено вже згуби у 25.000 випадках. Тепер у Парижі 5 бюр займається зворотом загубленої власности. Також в інших містах Франції є 27 подібних бюр. Предмети, яких власники не зголосилися, виставлять на ліцитацію.

— НІМЕЦЬКА ВИСТАВА У ШТОКГОЛЬМІ. На шведські запросини відбудеться в найближчому часі в національному музею Штокгольму вистава сучасної німецької літератури, передусім мистецтва й науки. На виставі буде також перегляд німецької найновішої ґрафіки. Протекторат над виставою обняли шведський міністр освіти Баґсунд і німецький посол князь Від.

— ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА В АМЕРИЦІ. Біля Сан Дієго в Каліфорнії впав водолітак. Зпід розбитої машини добули трупи 11 подорожних, 4 старшин і 7 вояків летунів.

— МЕРТВЕЧЧИНА В АНҐЛІЇ. Урядовий американський комунікат подає, що замкнено консулят Злучених Держав у Савтгемптені, бо там „зовсім завмер рух". Велитенська пристань в Південній Анґлії, основно збомбардована, тепер мертве місто.

При всяких оголошеннях, що їх надсилають до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті" чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

ОГОЛОШЕННЯ

Кінотеатр „СТЕЛЛЯ"

Краків, вул. Любіч 15.

Від пятниці 10-го 1941 р. висвітлює: одну з найкращих фільм польської передвоенної продукції:

Призабута мельодія

Фільма повна гумористичних моментів та ліричних настроїв.

В головних ролях: Гелена Ґросівна, — Ядзя Анджеєвська, — А. Жабчинський, — М. Зні'г.

Крім програми:

ТИЖНЕВИК і КУЛЬТУРФІЛЬМА: „ЛОВІЧ".

Початок у суботи, неділі та свята в год. 14, 16, 18 і 20-ій. У будень в год. 16, 18 і 20-ій. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. **Саля добре нагріта.**

Просимо П. Т. Відвідувачів притримуватися точно початків сеансів.

Кіно „УТІХА" Краків, Старовісьльна 16

Тел. 125-16.

Від пятниці 10-го 1941 р. висвітлює: ревеляційну фільмову драму п. н.

Я сказала неправду

В головних ролях:
королева екрану ЯДВИГА СМОСАРСЬКА і любимець жінок ЕВГЕН БОДО.

— Додаток: звуковий тижневик з Ген. Ґубер.

Початок сеансів у будні в 16, 18 і 20 год. — В неділі й свята в 14, 16, 18 і 20 год. — В неділі й свята в 11 год. Поранки.

Кіно „Атлянтік"

Від пятниці 10-го 1941 р. висвітлює:

Зрадила чи ні

В головних ролях:
ЛЮІЗА УЛЬРІХ, ІВАН РІМАН, ГАНС ЗЕНКЕР, ГІЛЬДЕ ГІЛЬДЕБРАНД

Надпрограма:

Культурний додаток і тижневик з Ґенерального Ґубернаторства.

Початок програми в год 4.00, 6.00 і 8.00 веч. В суботи й неділі в год.: 2.00, 4.00, 6.00 і 8.00

В неділі й свята ПОРАНКИ в 11. год.

Прохаемо приходити точно на початок сеансів, бо з хвилиною, коли почнеться сеанс, вступ на салю заборонений.

Українське Видавництво в Кракові

має на складі і продае такі чужі видання

1. Історія України — в німецькій мові

написав *Др. Б. Крупницький.*

Geschichte der Ukraine

von der Krupnyckyj
mit 4 Karten im Text, Verlag Otto Harassowitz — Leipzig.

Книжка видана на гарному папері, у великому форматі, 320 сторінок друку, оправлена ціла в полотно — ціна 15 зол., пересилка 1,20 зол.

2. Німецько-Український Словар

уложила *Г. Наконечна.*

Deutsch-Ukrainisches Taschenwörterbuch

Bearbeitet von H. Nakonetschna.
Verlag Otto Harasowitz — Leipzig.

Книжка оправлена в полотно, ціна 10 зол. оправлена в картон 8 зол., пересилка 1 зол.

3. Німецько-Український Словар

Deutsch-Ukrainisches Wörterbuch

видання Коломия — Київ 1918 р. кишеневий формат, брошурований в картон, 376 сторін. —

4. Лідручник навчання української мови для німців

Lehrbuch der Ukrainiscen Sprache

von Dr J. Rudnyckyj
Verlag Otto Harassowitz.

Є це єдиний дуже добре опрацьований підручник навчання української мови для німців. Ціна в картон, опр. 8 зол., пересилка 1 зол.

Повищі книжки висилаемо за попереднім надісланням належитости.
Книгарням нормальний рабат.

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО"
Краків, Райхсштрассе 34.

Звертаемо увагу, що запас книжок невеликий, тому просимо скоро замовити.

БІЛЯНСИ річні — після взорів Treuhandstelle — організацію підприемства, фахово переводить дипльомований купець. —
Зголошення до „Краківських Вістей" під „Білянс".

ПЕРША ФРИЗІЕРСЬКА

Українська Комісарська Управа

Ф-ми „ПЕРЛОТ"

Краків, вул. Анни 8

подає до відома всіх українців Кракова, що відкрила

мужеський сальон.

РОБИТЬ ПАНЯМ МАНІКІР.

Першорядна обслуга! Доступні ціни!

Косметика та перфумерія

гурт і детаіль

І. МІНҐЕЛЬҐРІН

Краків, Страдомська 10.

Замовлення українських клієнтів із провінції полагоджуємо швидко та справно.

Українське Спедиційне Підприемство

Краків, Кроводерська 63 а. м. 8. і Вавжиньца 32, м. 8.

полагоджує замовлення солідно та швидко

І. ФЛИС.

ТЕЛЕФОН: 155-17. 1625 11-25

Потрібна учителька й опікунка

до 9-літньої дівчинки. Умовини: повне удержання і 50—75 зл. місячно. Зголошення: W. Luckyj — Wożuczyn Zuckerfabrik, post Rachanie, Kreis Zamość.

німецьке Тов. Обезпечень

„SILESIA"

Представник для українців в Ґенер. Ґубернатостві

Інж. Козій Степан,

Кракіа, Крупніча 22 м. 6. Конто Українбанк.

Переводить обезпечння від вогню, влому, цивільно-правної відповідальности, самоходово-правної відповідальности, нещасливих випадків, транспорту.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 гр.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. **Звертаемо увагу: подавати читку і докладну адресу.**

За Редакцію відповідае начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видае „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79